

NOVI

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Novega Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu »Novega Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Vesele in blagoslovljene velikonočne praznike! Upravništvo. Uredništvo.

V Belgradu.

31. marca je imela narodna skupščina, v kateri je finančni minister zahteval, da naj se sprejmejo dvanajstino za štiri mesece. Povedal je, da je v kasi zmanjkalo denarja 1078 milijonov dinarjev — za kaj so jih porabili, je molčal. Zato se je oglasil poslanec dr. Hohnjec ter zaklical: »Drage volitve! Pač pa je finančni minister odločno naglasil, da je treba to debelo milijardo plačati in je predlagal poleg dosedanjih davkov še naslednje poviške:

1. 2 % na ves zaslužek vsakega ročnega delavca.
2. 50 % povišanje invalidskega davka.
3. davek pod imenom »vojne dajatve«.
4. oksekucijski stroški pri tirjanju davkov in sicer 4 % od dolžne vsote.
5. 15 kratni povišek vseh obrtnih kazni in taks.

Na te ne preveč tolažljive predloge liberalno-radikalne vlade je govoril dr. Gossar, ki je podčrtaval, da smo Slovenci narod zase in da zato zahtevamo svojo avtonomijo. Dalje je govoril o davkih ter dokazal, da Slovenci plačujemo šesti del vseh davkov, dasi nas je od vsega prebivalstva samo dvanajsti del.

Potem je vsaj sam g. Pribečević, kateri je govoril samo proti Slovincem. Naši poslanci so mu delali tako pikre medklince s Turn-Taxisom, da se je mož čisto zmedel. Zato so predlagali njegovi pristaši, da se poslance Smodej izključi od treh sej, nakar je v zbornici nastal tak vihar, da so morali Žerjavovi prijatelji svoj predlog umakniti.

Predno se je o novih davkih glasovalo, je blok narodnega sporazuma in ljudske demokracije, v katerem je tudi SLS, izjavil, da ne more prevzeti odgovornosti za nove poviške davčnih bremen ter je nato zapustil zbornico. Vladna večina je predlog finančnega ministra sprejela.

Za velike nove davčne obremenitve

sta glasovala tudi slovenska poslanca dr. Žerjav in dr. Pivko.

Drugi dan so radi velikonočnih praznikov seje narodne skupščine odgodili do 26. aprila.

Kako se bo dalje razvijala politika, pravzaprav nihče ne ve, razen g. Pašića, kateremu se pa prav nič ne mudi. Pašić ima v narodni skupščini svojih 140 poslancev. Res da so prigoljufani in bi jih ne bilo niti sto, če bi šlo pravilno, toda sedaj jih je 140, in s takim številom bi mogel delati politiko tudi tak, ki ni Pašić.

Zdi se, da je glavna namera g. Pašića razdvojiti nasprotnike in jih posamezno potolči. Zato se je najprvo lotil Hrvatov — radičevcev, o katerih ve, da značajnost in doslednost ni baš njihova trdna točka. Ali se mu bo posrečilo?

Prvi znaki kažejo, kot da se mu bo. Pavle Radić je imel v zbornici govor, ki pomenja izpoved: Oče, grešil sem. Imej usmiljenje z menoj, sprejmi me v svojo hišo za zadnjega hlapca.

Ta preokret radičevcev je celo Pašića osupnil, drugim se pa stvar gabi. Pobojšanje je lepa reč, lizanje podplatov pa je grdobiha. Že Stjepan Radić je vzel Hrvatom kot politikom mnogo ugleda, Pavle Radić ga je pa čisto zapravil.

Pavle Radić je bil tudi že dvakrat pri kralju.

Računa se, da bodo Hrvatje vstopili v vladno, česar se seveda najbolj boji Pribečević in Žerjav, ki bi na ta način odletela, njuna stranka pa, ki se drži med ljudmi samo vsled pritiska od zgoraj, bi se zmanjšala na najmanjšo mero.

Vendar ni verjetno, da bi Pašić prevzel Hrvate v vladno, ker jim ne zaupa preveč, čeprav ima s svojimi poslanci sam večino v narodni skupščini, ker 25 radičevskih poslancev ni potrjenih in tudi ne bodo.

V zadnjem času se mnogo govori o koncentracijski vladi — to se pravi o vladi vseh strank. To vladno bi seveda vodil Pa-

šić in bi imela nalogo ne toliko izvršiti kak sporazum med Slovinci, Hrvati in Srbi, temveč nekoliko pomiriti razburjene duhove ter odpraviti največje krivice, ki jih trpe Slovenci in Hrvatje.

Pašićeva politika je: ima vremena. Moč molči in v molku prede niti. Kadar bo do zadnjega premislil svoj načrt, kako radikalni stranki kar najdalj zagotoviti premoč v državi, bo podal ostavko ter sestavil novo vladno, ki bo po njegovih željah. Zakaj on razpolaga s 140 poslanci, ki jih je sicer radikalna stranka očitno in dokazano prigoljufala, toda ima jih vendarle.

Dvanajstine in naši vodovodi.

Najvažnejše delo vsakega državnega zbora je proračun, ki določi kakšni davki se pobirajo in zakaj se ti davki porabijo. Za eno tretjino leta so bile sedaj sprejete dvanajstine, t. j. začasni proračun in vse to delo je naš državni zbor moral napraviti v treh dneh. Zato je tudi tako narejeno, da bodo naše dežele še vedno plačevale silno visoke davke, pa bore malo dobivale nazaj. Nemogoče je bilo našim poslancem, da bi izbojevali Sloveniji njene pravice, zakaj vlada, v kateri sedi dr. Žerjav, je hotela in je večina, ki jo je pridobila pri volitvah vlada na znani način, onemogočila delo ljudskim zastopnikom. Posebno zanimivo vlogo so v teh treh dneh igrali naši slovenski liberalci. Kako so se ustili pred volitvami, kaj vse Žerjav pomeni, in kako so obljubovali dobrote tistim, ki vse verjamejo! Za zgled, koliko je tem tičem verjeti, en primer: Za Grahovo na Notranjskem je dr. Kulovec predlagal 500.000 Din za odatni vodovod in za Dovje na Gorenjskem 250.000 Din. Grahovec so ob volitvah veliko verjeli liberalnim obljubam in premnogi volili liberalnega kandidata. Ko pa je v finančnem odboru dr. Kulovec zanje predlagal 500.000 Din, so liberalci glasovali proti. Dr. Kulovec je opominjal vladne poslance, naj vendar drže svojo besedo, dano volivcem in jih je opozarjal, kako potrebno je, da se to izplača, toda žerjavovci, ki sede danes v vladi, so glasovali proti in si mi-

slili: »Obljubiti in dati je preveč.« To za
zgled tistim, ki nasledajo liberalnim agita-
torjem.

Oblastne skupščine.

33 oblasti.

Centralistična ustava naše države do-
loča za posamezne dele države, ki se ime-
nujejo oblasti neke vrste centralistično
samoupravo. Naša država se deli na 33
takih oblasti. Slovenci so razdeljeni na dve
oblasti, na ljubljansko in mariborsko. K
ljubljski oblasti spada poleg bivše
Kranjske tudi del bivše Štajerske in sicer
sodni okraji Brežice, Sevnica in Laško. Od-
pade pa od bivše Kranjske in pripade k
mariborski oblasti del kamniškega okraja
in sicer občine Trojane, Motnik in Špitalič.
K ljubljanski oblasti pripada tudi hrvaška
občina Kastav pri Reki, ki je svoj čas pri-
padala Istri. Vsaki oblasti načeljuje veliki
župan.

Ta razdelitev države na oblasti je se-
daj že precej izpeljana, vendar popolnoma
še danes ne, četudi so pretekla od vidov-
danske ustave z dne 28. junija 1921 skoro
štiri leta. Sedaj pišejo vladni listi, da se je
ministrski svet odločil izpeljati v mesecu
juniju tudi volitve v take oblastne skup-
ščine. Ali bo sedanja vlada takojmenova-
nega Narodnega bloka to izpeljala ali ne,
danes še ne moremo vedeti, prav pa je, da
so naši bralci tudi na to pripravljeni in
da vedo, kako se bo volilo v te oblastne
skupščine.

Kako se voli? Koliko poslancev?

Volivno pravico imajo vsi tisti, ki jo
imajo v narodno skupščino, to se pravi,
vsi, ki se stari 21 let, ki bivajo 6 mesecev
v občini in so jugoslovanski državljani.
Volilni imeniki se pravtako popravljajo še
14 dni po razglasu volitev, kakor pri vo-
litvah v narodno skupščino. Na vsakih 10
tisoč prebivalcev pride en poslanec za te
oblastne skupščine. Oblast je razdeljena na
okraje ali kakor pravimo s srbskim izra-
zom: na sreze. Vsako okrajno glavarstvo
ali srez postavi svojo kandidatno listo.
Rekli smo, da pride na vsakih 10.000 pre-
bivalcev po en poslanec. Koliko jih pride
na posamezno glavarstvo, določi upravno
sodišče v osmih dneh po razpisu volitev.
Kolikor se sedaj da presoditi po ljudskem
štetju, bi volili: v mestu Ljubljana 5 po-
slancev; v okraju Črnomelj 2 poslance; v
okraju Kamnik 3 poslance, v okraju Ko-
čevje 4 poslance; v okraju Kranj 5 poslan-
cev; v okraju Krško 5 poslancev; v okraju
Litija 4 poslance; v okraju Ljubljanska
okolica 7 poslancev; v okraju Novo mesto
5 poslancev; v okraju Radovljica 3 po-
slance; v okraju Logatec 3 poslance; v
okraju Laško 3 poslance; v okraju Brežice
3 poslance; v okraju Kastav 1 poslanca;
skupaj torej v ljubljanski oblasti 53 po-
slancev.

Voli se kakor za volitve v narodno
skupščino in tudi kandidatne liste morajo
biti podobno sestavljene in vložene pri
sodišču. Volitve se morajo izvršiti na ne-
deljo.

Ko so volitve končane, se določi, kdo
je izvoljen, na tale način: Skupno število

glasov se razdeli s številom poslancev, ki
odpadejo na tisti okraj. Dobljeno število
se vzame za količnik. One kandidatne
liste, ki ne dosežejo niti dveh tretjin tega
količnika, sploh ne pridejo potem v poštev.
Med druge kandidatne liste se potem raz-
dele mandati na isti način kakor pri volit-
vah v narodno skupščino.

Poslanci v to oblastne skupščine so
izvoljeni na štiri leta.

Če tedaj vlada res izpelje te volitve,
se bomo teh volitev samoposebi umevno
udeležili in v oblastnih skupščinah potem
gledali, da naredimo vse, kar se da na-
rediti. Toda ene stvari ne sme-
mo pozabiti! Te oblastne skupščine,
taka oblastna samouprava, ni nobena avto-
nomija, kakor jo mi hočemo. Te oblastne
skupščine nimajo pravice delati zakonov,
postav in država njih delo vedno lahko za-
vira. Četudi se bomo torej teh volitev z
vsem ognjem udeležili in četudi bodo naši
poslanci v teh oblastnih skupščinah morali
krepko prijeti za delo, vendar svojega
boja za pravo, finančno, gospodarsko,
kulturno in zakonodajno avtonomijo Slo-
venije nikdar ne bomo opustili. Naši somi-
šljeniki se tozadevno ne smejo dati prav
nič begati od nasprotnikov.
Gospodarska obvestila.

Luči se bojijo ...

Davidović-Koroščeva vlada je hotela
postaviti pred sodišče nekatere bivše mi-
nistre, kateri so ogoljufali državo za celo
milijardo kron. Ko so ti gospodje videli
resno nevarnost, da pridejo v ječo, so po-
kusili vse, da vlado vržejo. Pri tem sta
najkrepkeje pomagala dr. Žerjav in Pribi-
čević.

Namera je uspela. Davidović-Korošče-
va vlada je padla vprav radi tega, ker je
brezobzirno zahtevala, da vsi tisti, ki se
okoriščaj z državnim premoženjem, pri-
dejo v ječo.

Korupcija je zaenkrat zmagala in go-
spodari naprej. Dobra milijarda dinarjev je
zmanjkala v prejšnjem proračunu, dasi so
bili stroški s pokritjem vred proračunjeni
do 1. aprila t. l. Že Davidović-Koroščeva
vlada je računala s tem, da bo s sedanjim
proračunom izhajala — čeprav pičlo in
težko — do 1. aprila. Sedaj pa manjka kar
cela milijarda? Kje je? In če je ni, kdo jo
bo plačal? Ljudstvo.

Ko bi ostala Davidović-Koroščeva vla-
da, bi danes sedeli vsi tisti, ki so se okori-
stili z državnim premoženjem, v ječi. Ob-
nem bi se skrajno štedilo in ena milijarda
bi se prihranila. Liberalni korupcionisti pa
se pripravljajo na nova izmozgavanja.

Deloma so že pričeli.

Turn-Taxisova posestva, vredna na
stotine milijone dinarjev, so postala po do-
ločbah mirovne pogodbe državna last. Li-
beralci so dosegli, da je to državno pre-
moženje kljub ugovoru iz cele države
zopet prešlo nazaj v zasebno last nem-
škega grofa Turn-Taxisa, sami pa so za
to posredovanje prejeli 60 milijonov kron.
Država je bila res oškodovana za stotine

milijonov, liberalci pa so le vtaknili 60 mi-
lijonov v svoj žep in bodo s tem plačevali
svoje umazano časopisje.

Ta grda kupčija v ogromno škodo dr-
žave se je brez sramu zgodila takorekoč
ob belem dnevu in je niti liberalni časo-
pisi ne taje, pač pa molče. Posebna brez-
verska in umazana »Domovina«, ki je zna-
na in plačana kot zaščitnica in zagovor-
nica tatov ljudskega premoženja, molči in
molči...

Mi pa vprašamo: kdo bo plačal to iz-
gubo državnega imetja?

In sedaj pride to, kar smo hoteli po-
vedati! Korupcionistom je silno neprijetno,
če se njihove umazane kupčije odkrivajo
v javnosti. To pri volitvah in tudi sicer
škoduje in med ljudstvom preveč izgub-
ljajo na ugledu. Vsak tat najrajši na skriv-
nem krađe in goljufa.

Zato so liberalci predložili nov tis-
kovni zakon, ki naj popolnoma zamaši
usta vsem poštenim časopisom, ki bi ho-
teli količkaj odkrivati korupcijo liberalcev
in njihovih prijateljev.

Po ustavi je sicer tisk svoboden in
vsakdo sme v tisku svobodno povedati
svoje mnenje. Toda kaj se brigajo koru-
pcionisti za ustavo, kadar ne ustreza ni-
hovim koruptnim načrtom. Zato bo nova
tiskovna postava strogo zabranjevala ko-
ličkaj namigniti, kadar bi razni višji go-
spodje na debelo kradli iz državnih bla-
gajn, kadar bi liberalci oškodovali državo
za stotine milijonov, kot so jo sedaj v
kupčiji Turn-Taxisa. Po novi postavi bo
treba docela molčati, kadar bo gospod
prelamljal zakone ter delal krivico. Skrat-
ka: korupcionisti bodo ljudstvu lahko drl
kožo z živega telesa — časopisje kot glas-
nik javnega mnenja pa bo moralo molčati.

Pač! Nekaj bo še naprej dovoljeno.
»Domovina« in drugi brezverski listi bo-
do še naprej lahko pisali proti veri in Cer-
kvi, še naprej se bodo lahko norčevali iz
verskih obredov ter jih sramotili, še na-
prej bodo lahko blatili duhovnike, še dalje
bodo lahko tiskali pohotne zgodbe in zgod-
bice, še naprej bodo lahko priporočali naj-
bolj umazane in pohotne knjige, ki so se
tiskale v slovenski besedi.

Bog, vera, cerkev, duhovnik — le-ti
ne pridejo v okrilje novega tiskovnega za-
kona, kakor ga predlagajo žerjavovci. Bo-
ga, vero, cerkev, duhovnike bo vsakdo
lahko poljubno opljuval; zavarovani bodo
samo korupcionisti, da bodo lažje izvajali
svoja temna dela, kakor je n. pr. kupčija s
posestvi Turn-Taxisa.

Zato je umljivo, da je »Domovina«
polna veselja nad načrtom novega tiskov-
nega zakona. Da ga jugoslovanska časn-
karska organizacija in vsi najuglednejši
pravniki v državi odklanjajo kot napad na
ustavo, to »svobodomiselne« in »strogo
ustavne« »Domovine« ne moti.

Seveda se pa žerjavovci hudo motijo,
če mislijo, da ljudstvo ne bo zvedelo še za
nadaljnje Turn-Taxisa. O, ljudski žep je
najzanesljivejši barometer za take afere,
pri katerih mora vedno nekdo »gor pla-
čati«. To bo seveda ljudski žep. In ta ljud-
ski žep bo glasneje govoril in klical kot
vsi časopisi.

NOVICAR

Različno velikonočno pecivo. Vsak narod ima ali je vsaj imel za posebne praznike kako posebno jed, ki je imela svoj pomen. Židje so jedli velikonočno jagnje in presen kruh. Presnjača, fina pogača iz neizhajanega testa, je po Istri in pri naših južnih bratih še v navadi za praznike. Pri nas delamo medene povitice, maslen kruh, pogače, rožičeve, rozinove štruklje in gibanice, v Medjimurju je bila navada napolniti testo s kuhanim ječmenom ali kašo, kar je imelo svoj pomen. Slovaki in Čehi potrosijo svoje štrčke na debelo z mahom. Povitice z makom, lešniki in ocvebami se jim zde posebno dobre. Hrvatice namesijo sirovih kolačev in presujač, Rusi uživajo radi o pustu in v postu svoje »blince«, po Primorju in Kostavačini v velikem delu Italije pečejo pinco ali penço, po angleških boljših hišah pride na mizo takozvani velikonočni kruh.

d Pozdravi naših fantov-vojakov. Iz vseh garnizij smo dobili tako množico pism, v katerih naši fantje voščijo svojem ter znancem in znankam srečne in vesele velikonočne praznike, da radi pomanjkanja prostora ne moremo vsako ime posebej natisniti. Došla so voščila: od 7. aeroplanske divizije v Sarajevu, iz Zaječara, od mornarice v Tivatu, od pekarške čete v Bitolju, od 12. topniškega polka v Prištini, od 3. topn. polka v Kragujevcu, od 9. čete 21. pešpolka v Mavrovi Slanovi, od 14. pešpolka v Knjaževcu, od mornarja v Boki Kotorski, od 10. čete v Somboru, od 20. pešpolka (1. četa I. bat.) v Zaječaru, od bolničarske čete v Ljubljani, od 21. pešpolka v Skoplju, od topniškega polka IV. armijske oblasti, od fantov v štabu Dravske divizije v Ljubljani, od 5. pešpolka v Valjevu, od mornarjev brodske podof. šole v Sibeniku, od 1. pešpolka 2. eskadrona kraljeve garde v Belgradu, od 10. pešpolka v Sarajevu, od 21. pešpolka 15. čete v Skoplju, od vojne akademije v Grižu, o fantov v Prištini, od mornarjev-torpedistov iz Gjenoviča v Boki Kotorski, od 4. pionirskega bataljona v Karlovcu, od pešpolka kraljeve garde v Belgradu, od 7. pešpolka 7. čete v Somboru, od remonškega depoja v Sl. Bistrici, od 3. baterije 27. topn. polka v Krivi Palanki, od 4. konjeniškega polka v Vršču, od 28. pešpolka 13. čete 4. bat. v Kavadaru, od I. baterije 5. gorske divizije v Otočacu, od mornariške izvidniške stanice na Dolgem Otoku, iz Slavonskega Broda, od zantliške čete v Zagrebu.

d Udarec za udarec. Pred volitvami je sodišče ponovno jasno povedalo g. velikemu županu, da je bil »Domoljub« protipostavno ustavljen, toda g. veliki župan so mirno šli preko odlokov sodnije ter »Domoljub« niso pustili izhajati. Mi smo že takrat opozarjali na to, kam da pridemo, če se niti pri najvišji gospodi ne bo postava

spoštovala in tudi odloki sodnije ne bodo več veljali. »Domoljub« se je pritožil na upr. sodišče, kjer sede gospodje, ki so vse prej kot znašic. In tudi ti so razsodili tako, da je postava postava in da se je mora držati tudi g. veliki župan ter so odločili, da je bil »Domoljub« protipostavno ustavljen.

d Sv. pismo. Sv. pismo se veliko premalo bere po naših družinah. In vendar je v njem zapisana vsa življenska modrost, ki je prišla iz božjih ust. Življenska modrost, ki nam je v sedanjih brezbožnih in npravno propadajočih časih toliko bolj potrebna, kolikor bolj čutimo potrebo, da rešimo sebe in svoje družine pred tem duševnim razpadom. Zato so naši bogoslovni profesorji preskrbeli novo izdajo sv. pisma v priročni obliki in v lepem jeziku. Izšel je prvi zvezek na 430 straneh ter obsega spise vseh štirih evangelistov in apostolska dela. — Stane vezan v šagrin z zlato obrezo 85 Din, vezan v najboljšo platno z zlato obrezo 60 Din in vezan v navadno platno Din 48. — Člani orlovskih odsekov in orliških krožkov ga dobijo 10 % ceneje, če ga kupijo pri Društveni nabavni zadrugi (Ljudski dom). Pridno segajte po em najlepšem berilu in vneto čitajte ter premišlujte.

d Pametna naredba. Finančni minister je izdal predpis, da morajo poslej vse uradnice njegovega področja prihajati v urad v dolgi črni obleki z dolgimi rokavi in visokim ovratnikom. Enak predpis izda tudi ministrstvo za socialno politiko in po vsej priliki tudi vsa ostala ministrstva.

d Nov vlak vozi na progi Trebnje—St. Janž in sicer odhaja iz St. Janža ob 10.53 in pride v Trebnje ob 11.55 (zveza z Ljubljano), odhaja pa iz Trebnjega ob 12.20 in prihaja v St. Janž ob 13.30.

d Zaprti orjunci. Radi surovosti in pomanjkanja srčne kulture velike večine orjuncjev je Orjuna pri nas čisto izgubila ves ugled. Zato so tudi mnogi pametnejši in dostojnejši člani izstopili. Vendar nekateri orjunci mislijo, da lahko še naprej uganjajo surovosti. Na 1. aprila zjutraj so hoteli potegniti vso Šiško za 1. aprila. Penarjili so ključ v ondotno cerkev, šli v zvonik, vrgli vrv skozi lino ter nato malo po polnoči zvonili plat zvona ter trobili za požar. Ljudje so preplašeni vstajali, letali po ulicah in klicali: gori, gori! Gorelo pa seveda ni nikjer. Policija je stvar vzela v roke ter izsledila dva orjunska junaka, ki sta si dovolila to surovost. Zato bo ta april precej drag.

d Obupana dekleta. V petek so imeli v Zagrebu kar tri samomorilne poskuse ne še dvajset let starih deklet. Ena izmed teh je 18 letna Frančiška Gračner iz Celja, služkinja. Izgubila je službo, druge ni mogla dobiti, domov si ni upala. Šla je na šalo in izpila steklenico lizola. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je že izven nevarnosti.

d Zastrupljenje. Pred krakim so naši zastrupljeni na Gornji Polskavi soprogo ključavničarja Šuntarja. Vsled raznih sum-

ljivih okoliščin so sumili, da je bila žena zastrupljena. Zato so oblasti odredile kemično preiskavo krvi in so obenem tudi zaprle njenega moža. Preiskavo vodi sodišče v Slovenski Bistrici. Pri kemični preiskavi krvi so dognali, da je žena umrla vsled zastrupljenja po ogljikovem plinu. Preiskava se nadaljuje in moža so obdržali začasno še v zaporu.

d Žrtev sureve nasilnosti. V ljubljansko bolnico so pripeljali posestnika Jagodica iz Zupuz pri Radovljici na Gorenjskem. Mož ima težko rano v trebuhu. K njemu je prišel namreč njegov znanec Čebular iz Žerovnice. Prosil ga je za večje posojilo. Jagodic mu je posojilo odrekel, v istem hipu pa je Čebular potegnil žepni nož in mu ga je zasadel v trebuh. Čebularja so takoj po dejanju aretirali.

d Prešič obžrl otroka. V Maloncih pri Vel. Bečkereku se je igral na dvorišču kmeta Grujića njegov dveletni sinček. V rokah je imel kos kruha. Na dvorišče je zašel eden domačih prešičev in hlastnil po kruhu v otrokovi roki. Pri tem je žival odgriznila otroku roko in ga začela nato celega žreti. Preden so prihiteli starši, je bil otrok že mrtev.

d Velika nesreča v Merlebachu na Franceskem. V Merlebachu, kjer dela tudi veliko Slovencev, se je 27. marca pripetila velika nesreča. V neko električno dvigalo so naložili 80 rudarjev, da jih potegnejo iz rova in sicer je obstojalo dvigalo iz dveh oddelkov, spodnjega in gornjega. V vsak oddelke so naložili 40 mož. Po pomoti je vodnik dvigala porinil stroj na prosti tek, preden so se rudarji izkrcali. Velika teža je takoj pogrnala dvigalo navzdol. 400 m dolga vrv se je z vedno večjo brzino odvijala in ko je prišla do konca, se je utrgala ter padla na gornji oddelke rudarjev. Dvigalo pa je letelo še 20 m v nižino do dna, kjer je priletelo s tako silo, da je zgornji oddelke s 40 možmi z vso močjo stisnil spodnjega, na katerem je bilo tudi 40 mož. Pritisk je bil tako grozen, da se je pod gornjega oddelka ustavil samo 55 centimetrov višje kot pod spodnjega oddelka, kjer so bili vsi rudarji dobesedno zmečkani. Gornji oddelke je imel malo mrtvih, čeprav je nanje padla 400 m dolga, 4 cm debela vrv. Vsega skupaj je 51 mrtvih in 20 ranjenih. Med mrtvimi in ranjenimi naštevajo ondotni časopisi tudi sledeča imena iz Jugoslavije: Bevar Franc (mrtev), Brassiac Rudolf (mrtev), Hutter Jožef (ranjen) in Poligorese Ivan (ranjen). Brez dvoma so ta imena nekoliko pokvarjena.

VOJASKE ZADEVE.

Sprejem v podčastniško mornariško šolo v Sibeniku. Meseca novembra 1925 bodo sprejeli 250 mladeničev v mornariško šolo za podčastnike v Sibeniku. Prošnje za sprejem, ki morajo biti po predpisih kolikovane, je vlagati do 30. septembra t. l. pri komandantu omenjene šole. Prošnji je

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačvine za moške obleke.
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

priložiti domovnico, rojstni list, šolsko spričevalo, pravno spričevalo, dovoljenje staršev, potrdilo župnega urada o samskem stanu in zdravniško spričevalo. Tudi vse priloge morajo biti kolkovane. Prošnje je treba napisati lastnoročno.

Vprašanje. Fant, letnik 1904, je bil za 18 mesecev potrjen k artileriji. Je brez očeta in matere ter skrbi za dva nedorasla brata, katerih najstarejši je star 10 let. Ali ima pravico do oprostitve ali vsaj do skrajšane roka? V. S. Z.

Odgovor. Ako je omenjeni edini hranitelj nesposobnih rodbinskih članov, ki žive ob poljedelskem posestvu ali ob osebnem delu ter ne plačuje nad 20 Din davka na leto, ima po čl. 50, točka c) voj. zakona pravico do oprostitve. Če pa plačuje nad 20 Din neposrednih davkov, bo pa služil skrajšan rok, ako nima nobenega starejšega brata.

Vprašanje. Imam dva sina. Prvi je rojen 1897 in je služil v svetovni vojni 4 leta in 10 mesecev. Drugi sin je rojen 1905. Ranjki mož je služil kot nadomestni rezervist dva meseca in je bil večkrat na orožnih vajah. Ali ima mlajši sin pravico do skrajšane roka? J. S. K.

Odgovor. Najmlajši sin nima pravice do skrajšane roka, ker nista dva družinska člana pred njim po vrsti služila polnega roka. Če bi bil tudi njegov oče služil polni rok (3 leta), tedaj bi imel ta pravico do skrajšane roka.

Vprašanje. Rojen sem 1904 in sem potrjen na polni rok. Oče mi je umrl pred šestimi leti ter služil v a.-o. vojski 14 mesecev; starejši brat, ki je rojen 1900, je služil skrajšan rok. Mati je bolehna. Ali imam pravico do skrajšane roka?

Odgovor. Nimate pravice do skrajšane roka in to iz istih razlogov, kakor so navedeni v odgovoru na prejšnje vprašanje.

Vprašanje. Moj sorodnik ima tri sinove. Starejša dva sta služila v bivši a.-o. vojski. Zdaj je eden na Francoskem, drugi je oženjen. Tretji je bil 1922 potrjen in po petih mesecih vsled bolezni poslan domov. 1924 je bil vnovič potrjen in je sedaj odšel k vojakom. Starši so onemogli in brez sredstev. Ali ima ta sin pravico do skrajšane roka? Ali je še čas tozadevno potrebno ukreniti? Kake korake je storiti? I. L. M.

Odgovor. Ako sta starejša sinova služila kot aktivna vojaka polni rok, ima tretji pravico do skrajšane roka. Prošnje, ki se vedno lahko vložijo, je poslati komandi pristojnega vojnega okrožja. Prošnji je priložiti uradno potrdilo o vojaški službi starejših bratov.

Opomba uredništva. Dopisnikom, ki se ne upajo podpisati, sporočamo, da na nepodpisana vprašanja ne bomo odgovarjali.

Varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici v Ljubljani, poleg hotela 'Union'. Obrestovanje najugodnejše. Posojila proti vknjižbi na posestva, proti oroštvu l. t. d.

POLITIČNI ZAPISKI

p Mleko in med se bo cedilo po Sloveniji, ko bo izvoljen dr. Žerjav za poslanca, tako je celemu svetu pred volitvami oznanjala brezverska in umazana »Domovina«. »Začenja se nova doba gospodarskega dela v državi«, »en Žerjav več pomeni v zbornici kot vsi klerikalni poslanci«, tako je debelo podčrtavala »Domovina«. In glejte, kaj se zgodi. »Gospodarsko delo«, ki ga je oznanjala »Domovina«, se je v resnici prav temeljito začelo: dr. Žerjav in dr. Pivko sta brez vsakega ugovora in pridržka glasovala za nove davčne obremenitve, in sicer za 2 % davek delavskega zasluga, za 50 % povečanje invalidskega davka, za davek vojnih dajatev, za 4 % eksekucijske stroške, za 15 kratni povečanje obrtnih kazni in taks. To je »gospodarsko delo«, ki ga je začel dr. Žerjav za Slovenijo. Na las podobno »Agromerkurju«, kateri je prišel svojčas v konkurz in je bil dr. Žerjav zato obsojen na 4 mesece zapora.

»Domovina« je sedaj zelo klaverna in poparjena. In da vsaj malo krivde zbršijo z dr. Žerjava, pravi, da je dosegel le to, »da ni prišlo do hujšega«. Seveda o tem nismo nikjer nič brali, kako je dr. Žerjav to skušal dosegati, videli smo le, da je brez strahu glasoval za nove davke. »Domovina« pa bo zdaj devetkrat huje udrihala na klerikalce, da z vpitjem na dozdevnega tatu zakrije svojo hudobijo. Saj se poznamo!

p Strahotno peče. Liberalce strašno boli, da v Belgradu živ krst ni hotel verjeti njihovim lažem, češ, da je SLS pri volitvah izrabljala vero v politiko. Zato so s svojim predlogom, da se razveljavijo poslanci SLS žalosno propadli. Še bolj jih pa peče, ko so naši poslanci pokazali lepak, ki so ga dali napraviti liberalci, ter na lepaku podpisal kardinala Gasparrija, ki v papeževem imenu duhovnikom prepoveduje biti poslanec. Odlis tega lepaka je poslanec Šmodej pokazal celi zbornici. Liberalci skušajo lepak zatajiti, ker ga radi pravočasne opozoritve od naše strani niso upali spraviti med ljudi, pač pa je bil lepak že stavljen in je en izvod odtisa primarširal v tajništvo SLS. Sedaj liberalci pridno mečejo iz tiskarne vse tiste ljudi, o katerih mislijo, da so imeli kaj opraviti s tem, da je lepak prišel v roko tajništva SLS. S tem preganjanjem sedaj liberalci sami priznavajo, da je letak v resnici obstojal. Vendar bodo po časopisju naprej lagali. Za vse ljudi pa je sedaj jasno, kdo je izrabljala vero v politiko.

p Resnica o »Agro-merkuriu«. Sodni spisi, ki jih je poslanec Šmodej pokazal v narodni skupščini in s katerimi je dokazal, da je bil dr. Žerjav obsojen na 4 mesece zapora — pozneje pa pomiloščen, je strašneje vplivala pri Srbih, kot se je pričakovalo. Radikali so se začudeno spraševali, kako je mogoče, da more kakšna stranka predlagati takega človeka za ministra. — Splošno je prepričanje, da je dr. Žerjav v Belgradu precej doigral svojo vlogo in da niti na njegovo govorjenje o nevarnosti

klerikalizma ne da nihče počenega groša. Ker pa hoče brezverska »Domovina« narediti iz dr. Žerjavove obsodbe na 4 mesece zapora celo neko junaško dejanje, je prav, da to stvar tu natančno razložimo, dasi smo imeli namen o tem molčati. Stvar je bila tale:

Dr. Žerjav je vedno vodil boj proti SLS na ta način, da je skušal posnemati njeno delo in njene organizacije. Zato je svoj čas (še pred vojsko) ustanovil po vzorcu Zadrugne zveze — Zvezo slovenskih zadrug kot denarno centralo, po vzorcu Gospodarske zveze pa Agro-Merkurja kot blagovno centralo. Dr. Žerjav je bil v načelstvu obeh central ter ravnatelj Agromerkurja in povrh še predsednik Kočevske posojilnice. In kako se je delalo takrat v Agromerkurju? Ni bilo sej načelstva, ni bilo zapisnikov in podobnih stvari, ki so pri zadrugah po zakonu zapovedane.

O denarnem poslovanju pa je pri takratni sodni obravnavi prokurist ljubljanske kreditne banke dr. Lavš dne 16. oktobra 1916 podal sledeče pričevanje:

Priča dr. Alojzij Lavš, prokurist Ljubljanske kreditne banke, je bil ravnatelj Zveze slov. zadrug od 2. septembra 1910 do 1. avgusta 1911. Zveza je prejela od svojih članic vloge, ki so znašale okroglo 3.800.000 K, in to septembra 1910. Iz tega denarja je dajala Zveza posojila ali plačevala njihove račune in dolgove, tako tudi za svojega člana Agro-Merkurja. Na podlagi prilog blagajniške knjige je konstatiral, da so se pred njegovim vstopom plačevali za Agro-Merkurja različni računi, potem pa ne več, ker se je reklo, da je kredit že previsok. V Zvezinih knjigah je pri pregledovanju našel prenos 100.000 K na Kočevje in pripoznanje Agro-Merkurja za to vsoto. Ker med spisi ni našel nikake podlage za ta vpis, je vprašal knjigovodjo Pečarja za pojasnilo. Ta mu je rekel, da mu je dr. Žerjav ali Rožman ukazal, naj vpiše Agro-Merkurju v dobro 100.000 kron in Kočevski posojilnici v breme 100.000 kron. Dne 16. septembra 1910 je vprašal kočevske posojilnice, če je sploh dovolila Agro-Merkurju kak kredit, naker je dobil odgovor, da ne. Pregledal je tudi vse seje zapisnike pri Zvezi ter vprašal tudi vse članice načelstva, a so mu rekli, da niso nikdar kredita dovolili. Ko je prišel k Zvezi, je hotel sestaviti najprej surovo bilanco. V to svrhu je pregledal Zvezine knjige, ki so se mu dale na razpolago. Po teh se ni vjemala surova bilanca za 400.000 K. Ker se mu je zdelo to nemogoče, je zasledoval in povpraševal še po nadaljnjih knjigah. Bil je pri dr. Žerjavu in ga vprašal, če ni kakih drugih knjig, oziroma če ve, odkod izvira ta diferenca. On pa mu je odgovoril, da ne ve. Tudi Rožmana je enako vprašal, a tudi brez uspeha. Rožman mu je odgovoril, naj le iščem, je že kje zapisano. Istotako je spraševal knjigovodjo Pečarja. Nato je šel vprašat k Agro-Merkurju, koliko dolguje on po svojih knjigah Zvezi. Rekla mu je gđna Bohinčeva: »Okoli 500.000 K.« Potem je šel zopet nad knjigovodjo Pečarja, in ko ga je resno in odločno prijel, mu je priznal, da ima še eno knjigo zaklenjeno. Pokazal mu je to knjigo. V tej so se nahajali trije iz druge knjige iztrgani listi. Rekel mu je Pečar, da mu je dr. Žerjav ukazal svoj čas vsa izplačila za Agro-Merkurja vpisati v to tajno knjigo in da je ne sme nikomur pokazati, ker nikogar nič ne briga. V tej knjigi je bilo izkazano, da dolguje Agro-Merkurj Zvezi slovenskih zadrug nad 400.000 K, medtem ko je bilo izkazano v knjigi Zveze slov. zadrug le par stotisoč kron. Priznal je tudi, da je to knjigo tudi revizorjem in dr. Majaronu, načelniku revizijskega odbora, prikričal. Dalje je priznal Pečar, da je šel takrat, ko je priča prišel k Zvezi, k dr. Žerjavu in ga vprašal, če sme to knjigo njemu (dr. Lavšu) pokazati. Dr. Žerjav pa mu je odgovoril, da je tozadevno že vse potrebno Rožmanu naročil. Nato je prišel Rožman k Pečarju in mu naročil, naj iz knjige Moravce—Agro-Merkur iztrga dva lista. Odkod je tretji, zgoraj omenjeni list, ne ve. Na omenjenih dveh listih so vpisana izplačila za Agro-Merkurja, kar se lahko dožene po dotičnih

takturah. V sejhni zapisnikih Zveze ni nikdar našel, da bi bila Kočevska posojilnica pri Zvezi prošila za Agro-Merkurja kredita in da bi Zveza ta kredit dovolila. Vprašal je nadalje člana načelstva in ti so mu odgovorili, da jim ni nič znano o kakem kreditu, in Rožman sam je v seji načelstva Zveze na vprašanje predsednika Kneza, koliko je Agro-Merkur Zvezi dolžan, odgovoril: »Niš več kot 70.000 kron.« Kot je že gori omenjeno, je dobil na vprašanje 15. septembra 1910 od kočevske posojilnice negativen odgovor, dne 19. sept. pa mu je postrešek prinesel neko pismo od Kočevske posojilnice, ki ga je po njegovem mnenju pisal dr. Žerjav. To je bilo tisto pismo, ki se ga v Kočevju podpisali posojilnični odborniki, ne da bi vedeli, za kaj se gre. Priča je šel v Kočevje 1. novembra 1910; prošil je g. Kajfež iz Kočevja, naj pride nekdo doli, da bo poučil ljudi, ki so vsi razburjeni, ker so dr. Žerjavu pismo podpisali in ker se je baje v tem pismu zavezala Kočevska posojilnica, da kreditira za Agro-Merkurja 400.000 kron. V Kočevju je priča našel pri Kajfežu odbornike Bachmeierja, Knava in Kraševca ter posojilničnega tajnika Rajherja. Vsi so mu pravili, da se je 19. septembra 1910 pripeljal okoli pol dne dr. Žerjav v Kočevje (dr. Žerjav je bil načelnik Kočevske posojilnice, op. ured.) in tam narekoval tajniku Rajherju v naglici gori omenjeno pismo ter se potem takoj zopet odpeljal. Tajnik Rajher je sam rekel, da mu je dr. Žerjav take hitro narekoval, da sam ni nič razumel. Prvi trije pa so rekli, da so podpisali, ne da bi vedeli, kaj. Pismo od 19. septembra je priča pokazal potem v seji Zvezinega načelstva, ki pa je sklenila, da se na to pismo ne more ozirati... — Priča nadalje izpove, da je našel v sejhni zapisnikih, da je Zveza slovenskih zadrug dovolila Agro-Merkurju kredita le do 50.000 K in poleg tega še do višine računov prodanega blaga. Ker pa je bil ta kredit že davno prekoračen, sta seveda Rožman in dr. Žerjav skušala to prikriti z raznimi prenosi in drugimi manipulacijami.

Pripominjamo, da je bil tisti, ki je to umazano zadevo spravil na dan ter jo pogljal pred sodnijo sam — g. dr. Tavčar, ki je bil v srcu poštenjak ter se mu je dr. Žerjavovo »gospodarstvo« gabilo.

Sedaj naj pa »Domovina« naprej laže. Dr. Žerjav pa naj se njej zahvali, da se ta stvar na novo pogreva. Domoljubove brav-

PO SVETU

Volitev predsednika nemške republike. V nedeljo 29. marca se je v Nemčiji vršila volitev predsednika republike. Volilo je skoro 27 milijonov moških in ženskih volilcev. Za predsedniško mesto se je borilo sedem kandidatov, od katerih pa ni bil nihče izvoljen, ker ni nihče dobil nad polovico oddanih glasov, ki se zahteva za izvolitev pri prvi volitvi. Zato se bodo vršile 26. aprila ponovne volitve pri katerih bo izvoljen tisti, ki bo dobil največ glasov (relativno večino). Pri zadnjih volitvah so dobili: dr. Farres (desničar) 10 milijonov 387.523 glasov; dr. Braun (socialni demokrat) 7 milijonov 785.678 glasov; dr. Held (bavarska ljudska stranka) 1 milijon 2.278 glasov; dr. Hellpach (nemška ljudska stranka) 1 milj. 565.136 glasov; dr. Marks (katoliški centum) 8 milj. 883. 676 glasov; general Ludendorff 284.471 glasov in komunist Thelman 1 milijon 869.533 glasov. Za ponovne volitve so se združile vse republikanske stranke in kandidirajo voditelja katoliškega centra dr. Marksa, ki mu je izvolitev zasigurana.

Predprave Habsburžanov na Ogrskem. Na Ogrskem si še vedno želijo povratka Habsburžanov na kraljevski prestol. Ker pa jim tega velesile ne pustijo, Madžari izrabijo vsako priliko, da pokažejo svojo naklonjenost do Habsburžanov.

ce pa prosimo, naj stvar počasi in pazljivo čitajo, ker je zapleteno. Zakaj dr. Žerjav je znal stvar zaplesti, pa ne tako, da bi ušel štirimesečni obsodbi, poostreni s postom

Tako so sedaj sklenili, da postanejo vsi Habsburžani, ki so dovršili 24. leto starosti, člani gosposke (magnatske) zbornice.

Mednarodna zveza katoliških telovadcev. Pretekli teden so zborovali v Parizu zastopniki katoliških telovadcev, ki so učlanjeni v mednarodni zvezi. Zastopane so bile: Jugoslavija (Orli, ki so predstavljali 294 društev s 14.000 člani), dalje Belgija, Nizozemska, Švica, Italija, Češkoslovaška, Luksemburg in Francija. Za vstop v to zvezo je prosila tudi Avstrija. Zborovalci so sklenili, da bodo ustanovili mednarodni telovadni časopis in da se bo prihodnja mednarodna telovadna tekma vršila v septembru 1926 v Rimu.

Mussolini — poglavar italijanske vojske. Vsled raznih nesoglasij v vladi je italijanski vojni minister general Di Giorgio odstopil. Vodstvo vojnega ministrstva je prevzel Mussolini, ki ga bo, kakor pravijo tudi obdržal. Fašistovski listi pojejo ob tej priliki svojemu vodji slavo in ga pozivajo, naj obdrži vojno ministrstvo on, ki je »edini pravi nepremagljivi poglavar vojnih sil«.

Novi kardinali. Sv. oče je 30. marca t. l. imenoval dva španska prelata za kardinala. Prvi je monsinjor Casanov, ki je nadškof grenadski, drugi pa monsinjor Hundaín, nadškof sevilijski.

Študentje štrajkajo — na Francoskem. V Parizu so visokošolci nedavno vpriporili demonstracije proti nekemu neljubemu profesorju. Vlada je vsled tega zaprla šolo in nekatere dijake ostro kaznovala. V znak protesta proti strogemu postopanju vlade so sklenili visokošolci iz cele Francije splošen štrajk. Najbrže bo moral naučni minister odstopiti.

Madžarske pritožbe o naših volitvah. V madžarskem parlamentu v Budimpešti je govoril poslanec Ekart o zadnjih volitvah v naši državi in se pritoževal, da se je izvajalo proti nemškim in madžarskim volivcem največje nasilje. Poslanec je zahteval, da madžarska vlada toži našo državo radi zadnjih volitev pri Zvezi narodov.

Posojila posestnikom v Italiji. Uradni italijanski list priobčuje vladni odlok, ki urejuje posojila hranilnic in posojilnic posestnikom. Država obljublja, da bo prispevala k plačevanju obresti v znesku do dveh odstotkov in pol. V ta namen so dali ministrstvu za gospodarstvo znesek štirih milijonov lir; vsako leto ga bodo zvišali za nadaljne štiri milijone, tako da bo slednjič znašal 40 milijonov lir.

REDNI OBČNI ZBOR

»OSREDNJE ČIPKARSKE ZADRUGE«

r. z. z. o. z. v Ljubljani — kateri se bo vršil v nedeljo, dne 26. aprila 1925 ob 10 dopoldne v spodnjih prostorih 1. del. kons. društva v Ljubljani, Kongresni trg 2, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru; 2. poročilo načelstva in nadzorstva; 3. odobritev rač. zaključka za leto 1924 in sklepanje o razdelitvi čistega dobička; 4. dopolnilne volitve načelstva; 5. volitev nadzorstva; 6. slučajnosti. — V slučaju, da bi navedeni občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor s istim dnevnim redom in na istem prostoru, ki bo veljavno sklepal neglede na število glasov.

SEDLARSTVA bi se rad izučil. — Cenj. po-nudbe se prosí na upravo lista pod »Sedlar« 2224.

**ZAKAJ TAKO TEČETE,
KO DOBITE VENDAR**

**ZLATOROG MILO
V VSAKI TRGOVINI!**

NAZNANILA

Konj ali krava ali fin voz na vzmeteh samo za pet dinarjev, tako smo brali v prejšnji številki Domoljuba se dobi samo v St. Vidu pri Stični. Kako pa, da samo tam — zato ker imajo samo tam vpeljeno efektivno loterijo s srečkami po 5 Din in glavni dobitek so ali konj, ali krava ali voz — poleg tega dobiš lahko še za 5 Din fino kolo, šivalni stroj, krasno obleko, dobre čevlje, lep klobuk, najraznovrstnejša orodja za vsako stroko, itd. itd. — 8. septembra bo pa žrebavanje v novem Katoliškem domu, ki je sedaj v gradnji in za čigar dovršitev je namenjen čisti dobitek te loterije. Izrečane številke bodo objavljene v Domoljubu in v Slovenscu. Zdjaj pa le po srečkah — potem, po 8. sept. pa po konjih, kolesih, oblekah itd. — Bog ti vi!

n Borovnica. Prosvetno društvo v Borovnici vprizori na velikonočni ponedeljek igro »Divji Lovec«.

n Poljane nad Skofjo Loko. Naše kat. prosvetno društvo uprizori na Velikonočni ponedeljek ob 3. uri popoldne na Malenskem vrhu znano ljudsko igro »Krivoprislužnik«. Pred igro nastopi prenovljen in pomnožen društveni pevski zbor. — Vabimo.

n V Retefah pri Skofji Loki uprizorimo na velikonočni ponedeljek ob pol 4 popoldne dve veseligrigi: »Neodločni ženin« v 1 dejanju in »Zgubljeni raj« v 3 dejanjih.

n Ljudska posojilnica r. z. z. n. z. v Ljubljani je imela 16. marca t. l. svoj občni zbor. Iz računskega sklepa je razvidno, da se je zavod tudi v preteklem letu najlepše razvijal. Vloge so zrastle za 88 milijonov, tako, da so znašale koncem leta že nad 238 milijonov kron. Vse to je na eni strani posledica splošnega zaupanja, ki ga uživa Ljudska posojilnica; na drugi strani pa kaže to tudi, da je naš narod prišel varčevati in spoznavati, da so njegovi prihranki najvarnejše naloženi v Ljudski posojilnici. Iz bilance je razvidno tudi, da je polnoma opisano vojno posojilo, kakor tudi vse naložbe iz medvojnih časov v Nemški Avstriji. Kljub vsem tem odpisom je še vendarle dosegel čisti dobitek nad 607 tisoč dinarjev. Kot vsak pameten gospodar, je del čistega dobička porabila Ljudska posojilnica, da okrepi svoje rezervne zaklade, ves ostali dobitek pa je razdelila v dobrodelne namene. Med drugimi je dodelila sledeče podpore: Akademski dom v Ljubljani 1000 Din, Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev 1000 dinarjev, Cerkve sv. Jožefa v Ljubljani 2000 Din, Društvo za zgradbo kat. cerkve v Beogradu 1500 Din, Dijaško podporno društvo v Ljubljani 1000 Din, Duhovsko podporno društvo 2000 Din, Društvo sv. Elizabete za oskrbovanje revežev 7500 Din, Društvo za varstvo vajencev 2000 Din, Društvo za mladinske domove 3900 Din, Dom za hiralce in slaboumne otroke v hiralnici sv. Jožefa 1500 Din, Dnevno zavetišče na Vici 2300 dinarjev, Kuratorij za slepe 1000 Din, Kat. društvo rokodelskih pomočnikov 1800 Din, Ljubljanska dijaška in ljudska kuhinja 2500 dinarjev, Mladinski dom na Kodeljevem 2900 dinarjev, Orlovska podzveza 2000 dinarjev, Orlovska šola Cec. društva 1000 Din, Pomožni odbor za pogorele v Dolini vasi (Koroško) 600 Din, Predstojništvo samostana Karmeličank na Selu 3000 Din, Prosvetna zveza 2400 Din, Pevska zveza 1000 Din, Predstojništvo urušinskega samostana 2500 dinarjev, Slovenska straža 1000 Din, Salezijski zavod na Rakovniku 2400 Din, Sirotišče »Marijanišče« 2400 dinarjev, Sirotišče »Lichtenturn« 2400 Din, Sirotišče in zavetišče v Trzinu 2400 Din, Sirotišče sv. Jožefa v St. Vidu 4600 Din, Sirotišče »Marijanišče« v Kočevju 1600 Din, Skofjsko društvo za varstvo sirot 5900 Din, Za zgradbo nove bolnišnice usmiljenih bratov v Ljutomeru 1000 dinarjev, Vincencijeva družba 13.500 Din, Zadruga »Stadion« v Ljubljani 1600 Din, Dalje glej v naslednjem stolpcu spoja.)

HOTEDRSICA.

(Smrtna kosa.)

Dne 31. marca je umrl g. Matija Plečnik, mizarški mojster in posestnik star 73 let. Bil je značajan mož ter skozi 38 let občinski odbornik. Tudi je bil znan širom Slovenije kot izdelovalec finjših kolovratov. N. v m. p.l.

BIRČNAVAS.

(Zahvala.)

Pod tem naslovom smo brali v zadnji »Domovini« sledeče: Pri nas je zagrižen klerikalni agitator, lesni delavec France Šuštaršič. Na vseh naprednih shodih dela zgoščeno po naprednih hišah trga napredne časopise, češ, da pišejo same svinjarije. Obnaša se, kot bi bilo vse njegovo in kakor bi se ves svet sukal okrog tigrovske politike. Pa mu bomo že prikrajšali peroti. — Nimam drugega dodatki kot: lepa hvala za izvrstno spricevalo, če je prav zelo pretirano. — Šuštaršič France.

VALJEVO.

(Naše vojaško življenje.)

Že v takem kraju Srbije smo, da se malokdaj med svetom čuje naše mesto, kaj li še o nas. Zategadelj smo se pa namenili, da sami o sebi povemo, kako se kaj imamo. Mesto Valjevo leži v kotlini, ki se po mestu imenuje, na severozapadnem delu Srbije. Mestice ni baš veliko, ima kakih 10.000 prebivalcev, in je še precej čedno. Ulice ima široke in še dovolj čiste, le zaradi tlaka iz navadnega kamena je zelo neprikladno za hojo, še bolj pa za vožnjo. Njegovi prebivalci so največini obrtniki, ponajveč kotlarji in kovači, ter lepo cvete trgovina z železom. Od javnih zgradb naj omenim sodnico, višjo šolo in pošto, ki se vidi iz mesta že od daleč, zakaj druge hiše niso baš mnogo nadstropne. Še to je omeniti, da ima lepo lego za razvoj in je eno izmed tistih redkih mest, ki se je pri njem po vojni prebivalstvo pomnožilo, dočim se pri drugih, mnogo večjih mestih zmanjšalo. Okolice ima lepo ter se proti vzhodu razprostira v plodovito ravnino tja do Laškovec, samo Srbi je ne znajo tako izkoristiti, kakor bi jo Slovenci. Ljudje žive precej skromno in so z malim zadovoljni, kakor skoraj vsi seljaki. Sicer so pa zelo prijazni in govore s tujim človekom z veliko uljudnostjo. Vojarna 5 pešpolka »Kralja Milana« je na najlepšem prostoru v Valjevu. Stoji namreč na robu mala planota na

Zavetišče sv. Vincencija v Mengšu 1320 dinarjev, Zavod »Martinišče« v Beltincih (Prekmurje) 1600 Din itd. Vsega skupaj je bilo dovoljenih podpor v znesku 125.000 Din. S tem je Ljudska posojilnica dokazala, da se zaveda, da ji naše ljudstvo zaupa svoje prihranke, in da je zato dolžna velik del od svojega dobička nakloniti za dobrodelne namene.

n Jugoslovanska gas. zveza je upoštevala važen pomen zavodnega gasilstva ob meji odredila, da se vrši letošnji kraljevski zlet v Dravograd in da se isti spoji s praznovanjem naše društvene 50. letnice. Zlet se bo vršil, kakor je že poročal »Gasilce« dne 15. avgusta 1925. Program zleta in vsa nadaljnja navodila se bodo društvam naknadno dopostala.

n V St. Jerneju na Dolenjskem se bo letni sejem za konje, govedo, svinje in kramarje valed velikonočnih praznikov vršil dne 14. aprila 1925, to je v torek po Veliki noči.

n Opomin. Strankam, katerim smo poslali knjižico »Vodnik po Ljubljani« za vpogled, vljudno prosimo, naj blagovoli znesek nakazati ali knjižico vrniti. — Komita državnih uradnikov, Ljubljana, Emonska cesta 10.

SIRON · DOMOVINE

severnemu delu mesta, ter je od tod krasen razgled na mesto in okolice. Od mesta je oddaljeno samo pet minut. Na smemo tudi pozabiti, da od Mladencev pa samo do Valjeva drži ozkotirna železnica, ki zelo pospešuje razvoj mesta. Do lanskega leta še ni bilo Slovencev tu; no, lansko leto smo pa mi prvi stopili v ta pozabljeni del naše domovine. Ker je tu sedež divizije ter sta razen našega pešpolka še dva topniška polka 1. in 17. ter 12. polk, je razumljivo, da je skoraj pol vojakov in civilistov ter vojak še pol tako ni spoštovan, kakor je v Ljubljani. Kar je nas Slovencev, smo vedno skup in večkrat zapojemo kako slovensko, kar se vsem dopade. Disiplina je stroga, jedi ne baš najboljše, oblečeni tudi nismo po gospodsko. Letos so pa novinci dobili vsi novo obleko. V naš polk je prišlo 130 Slovencev iz celjskega okrožja, a v 12. iz mariborskega. Ni baš prijeten vojaški stan, vendar pa zelo razjasni človeku življensko obzorje in ga tudi izobrazi. S tem pa v prvi vrsti mislim na Makedonce, ki so lahko zelo hvaležni, da se morejo malo naobraziti, zakaj paš novinci izgledajo, kakor bi nikdar ne videli pametnih ljudi.

Mi kot stari vojaki se ne počutimo baš najslabše, vendar pa čisto sanjarimo o svojih lepih prostih dneh, o svoji dragi domovini, ki se nam nobena tuja pokrajina ne zli lepa v primeri z njo. Sanjarimo, kdaj se bomo sestali s svojimi dragimi, ki s nami čutijo v sreči in bridkosti. Ker bomo velikonočne praznike tu preživeli in se ne bomo mogli z vami udeležiti velikonočnih radosti in blagoslova, želimo vsem obilo neskaljenega zadovoljstva in veselja! — V imenu vseh kaplar Vinko Zitnik.

BOH. BISTRICA.

(Prosvetno delo.)

Dne 8. marca je društvo v prosvetnem domu uprizorilo dobro uspešo igro »Martin Krpan«, katere se je 15. marca ponovila. — Na večer pred odhodom bratov Orlov k vojakom dne 17. marca se je v knjižnici prosvetnega društva vršil na čast odhajajočim prisrčen poslovilni večer. — Na praznik Ozn. Mar. dev., dne 25. marca je Orliški krožek imel svoj prvi javni nastop s pestrim sporedom: telovadno akademijo, deklaracijami, igro »Vestalka« in burko »Guvernanta in špela«. Ta izborna uspeša prva prireditelj naših Orlic dela orliškega krožka, kateri se je čele pred kratkim ustanovil, vso čast. — Na cvetočo nedeljo dne 5. aprila bo dr. Ivo Pircl imel predavanje o jetiki. Vstopnina za osebo 2 Din. — Za velikonočni ponedeljek se pripravlja igra »Na dan sodbe«. — Na belo nedeljo se bodo vršila orlovska akademija. — Društvena knjižnica se bode pod vodstvom sedanjega knjižničarja Rozmaza izpopolnila z najboljšimi in najnovejšimi književnimi deli, ter bode pričela z rednim poslovanjem in izposojevanjem knjig. Pristopajte kot člani, članarina za eno leto je samo 5 Din. — Iz navedenega je razvidno da delovanje prosvetnega društva v prosvetnem domu postaja ognjišče, okrog katerega se zbira vsa poštna mladina vernih bohinskih starišev, kjer najde razvedrila vsak prijatelj počtne zabave.

DOL PRI LJUBLJANI.

(Gospodinski tečaj.)

Mo dolška dekleta smo imele to srečo, da se je pri nas vršil gospodinski tečaj, katerega sta z veliko spretnostjo vodile gospa voditeljica Minka Odlasek in gosp. Jožica Hribar. Tečaj se je vršil od 6. januarja do 22. marca t. l. Kaj lepega in koristnega smo se naučile v tako kratkem času, je pokazala razstava dne 23. marca. Videli si na okusno opremljenih mizah vsakovrstno pečivo, od navadnega kruha pa do najfinejše torte, s eno besedo — vse, kar spada na gospodsko

mizo, pa se tudi na kmetsko mizo poda, kadar je kakšna slavnost. Pa učile smo se še veliko drugega, kar je bolj važno in koristno za gospodinjstvo, kakor šivanje, krpanje starega perila itd. Učile smo se tudi delati namizne prte, da ne pride gospodinja v zadrego, ako pride gost v hišo. Napravile smo si tudi razne kuhinjske prtice z vsakovrstnimi pregovorji. — Poleg tega smo imele predavanja o mlekarstvu, perutninarstvu, sadjarstvu, računovodstvu. Izdelavale smo tudi trapistovski sir, je bil tudi na razstavi in je posebno ugajal moškim. Imele smo tudi zdravniška predavanja vsak četrtek, katere sta vodila g. dr. Ivo Pirc in dr. Ambrožič. Poučili so nas, kako sebi in drugim ohranimo ljubo zdravje. Pa to še ni vse. Gospa voditeljica nas ni hotela vzgojiti samo v pridne gospodinjice, ampak, ker je glavno — v katoliške gospodinjice. Kot nadvse dobra in skrbna mamica nas je v svojih predavanjih vedno vzpodbujala k vernosti, rednosti, snaznosti, točnosti, delavnosti, kateri naj bodo znaki krščanske matere in gospodinjice.

Za nas gojenke so bili to pač najlepši dnevi našega življenja. Srca naša nam velijo, da se zahvalimo vsem, ki so pripomogli h temu, da se je tečaj vršil v najlepšem redu. Največjo hvaležnost smo pač dolžne g. voditeljici in gosp. učiteljici ročnih del, ki sta nas z največjo potrpežljivostjo in lepim zgledom navajale, kako izpolniti nalogo svojega poklica, kot katoliška mati in gospodinja, katero nam je določil Stvarnik. — Gojenka.

IZ KOSTELJSKINE.

(Razno.)

Po opravi sem jo mahnil skozi kostelsko pokrajino, ki tvori slovensko zaledje kočevske dežele. — V Papežih in Osilnici zelo obsojajo grdo denunciacijo, radi katere je bil ob službo dobri učitelj Vovčina. V Osilnici si stojita nasproti veljaka Vrtnik in liberalni Kovač. Nad republiko so pa že precej obupali. — V Kuželju imajo nov betonski most. Kuželjci so zelo ponosni nanj in hvalijo poslanca Skulja, ki jim je pripomogel do podpore 70.000 Din. V hrvaškem Kuželju so dobili nove bronaste zvonove. — Na Brodu in Banji je bolj mrtvo. Pred časom sloveče gostilne so bolj prazne. — Pri Fari sem se malo ustavil. Tam ugibajo in sklepajo, kako bi že prišli do prepotrebne družbenega doma. Zelo se pa zgražajo nad vedenjem novega banjskega učitelja, ki se je 22. marca, ko je prvič prišel z dragarskim Tončkom k Fari, prav po »liberalno-napredno« obnašal. Med potjo sem videl kar celo razvalino cestne ograje. Kaznivredni zlobnosti so na najnevarnejših mestih med Fari in Novimi seli razdričo cestno ograjo. Tramorje leži vsevpred. Na Novih selih sem se malo odpočil pri Dragarskih. Mati županja mi je urno postregla z kapljico dobrega vina in malim prigrizkom. Opazil pa sem, da ni nič kaj dobre volje. Jezi se še vedno nad banjskimi občani, ker so dali Sajovcu tako malo glasov. Sedaj pa spet tuhtajo, kako bi ugnali Banjce pri občinskih volitvah. Mati županja je nato z veseljem pripovedovala o novem banjskem učitelju. Ta da je za njih. Odkar je on tam, imajo vsaj kakšno veselje urico. Na tihno nedelje so se imeli imenitno. Mati županja pravi, da mora biti v sicer pustem postnem času vsaj nekaj razvedrila. V Banjaloki je pa čisto drugače. Spoznal sem, da se ne razumejo kaj dobro z Novoselci. Ker se je dan nagibal, sem jo urno ubral preko Brice, Kaptola in Murave v Kočevje. Potoma pa sem razmišljal pri farci in mater županjo iz Novih sel z ozirom na sedbo o banjskem učitelju. Pa sem si mislil, da ima vsakdo svojo pamet in okus, »gluha pa v kup štehtas«.

STARI TRG PRI LOZU.

V »Domovinic« so se dali natiskati kot prvoborniki Zorjaveve demokratske stranke in so se pohvalili, da se zaradi njih marljivega delovanja blizu demokratska stranka v loški dolini še lepši bodočnosti, sledeči kot novi odbor demokratske stranke: predsednik Karel Kovač, Stari trg; podpredsednik Fran Skrbec iz Loza in Josip Kandare iz Markovca, tajnika Ivan Benčina iz Starega trga in

Ciril Justin iz Ige vas, blagajnik Ivan Mercina iz Starega trga, švarja skrinjice na I. volišču Karel Kovač in Ivan Lešnjak, na II. volišču Jakob Truden in Jakob Speh. Odborniki: Stari trg: Ludovik Ožbolt, Stanko Stritel Fran Debevo; Lož: Alojzij Znidaršič, Milan Lah, Anton Vardjan; Pudož: Fran Vilar, Borivoj Šbil; Igavas: Anton Mlakar, Mirko Kosim; Markovec: Ivan Petrič Ivan Lešnjak; Viševk: Janes Znidaršič, Fran Lekan, Fran Zgonc; Podgora: Ivan Urbliha, Alojzij Urbliha; Babna polica: A. Troha; Kozaršče: Anton Speh; Podcerkev: Tomaž Sterle, Jernej Znidaršič; Lipsen: Fran Krašovec; Dane: Srečko Kandare, Janes Okoliš, Ivan Skrbec; Bloška polica: Janes Modic; Vrhnika: Fran Palčić, Janes Zigmund; Nadlesk: Jože Gorše, Janes Mule; Smarata: Jože Baraga, Janes Bravec.

Hvalečni smo »Domovinic«, da nam je povedala, kje ima pri nas nalogo delati potliko za Zorjavo. Kaj pa, če bi koga izvolili proti njegovi volji ali brez njegove vednosti? Liberalci že od nekdaj tako postopajo. Seveda bo moral vsak, ki so ga morda posili zapisali za Zorjavovega priganjaca, tudi javno preklicati, da mu bomo verjeli.

DANE (STARI TRG PRI LOZU).

Iz dopisa v liberalni »Domovinic« št. 13. pod naslovom »Stari trg pri Rakovcu sem izvedel, da je imela stranka sam, demokratov 22. marca svoj občni zbor v gostilni Benčina (Stari trg). Na tem občnem zboru da sem bil izvoljen v krajevni odbor. Ker pa osebno nisem bil navzoč, tem potem odklanjam in prepustim drugemu to čast; to pa v sled tega, ker nisem vaš pristaja.

Zahvaljujem se, čeprav ne vem komu, za papi, kateri sliši na ime »Domovinic«. Vse prav pride. To pa prejemam že dve leti brezplačno. Pa še recite, da niso gospodje okrog »Domovinec« radodarni, kajti dobivam v dveh izvedih. En izvod na moje hišno ime »Janes Okoliš in drugi na pravi naslov: Janes Petrič, Dane št. 19.

Na Planinski gori pri Pestoju se bo obhajala božja služba na velikonočni ponedeljek ob 10. uri. Po starem običaju bo sv. maša tudi na velikonočni torek ob 8. uri. Po daljšem presledku vabi Planinska Marija dalje in bližnje romarje na obisk. Prehod je tu prost.

DEV. MAR. V POLJU.

Lanske leto so se vršile pri nas občinske volitve, pri katerih je zmagala SLS kljub vsem intrigam naših nasprotnikov. Za župana je bil izvoljen vrli naš somišljenik Fr. Kuvovica voditelj Delavske zveze. To je bil pa najhujši poper za naše nasprotnike. Novoizvoljeni odborniki Kmetске in Delavske zveze so se združili v klub SLS ter takoj pri prvi seji razvili svoj program za delo v obč. odboru. Ze takoj ob volitvi župana so naši nasprotniki s lažmi in intrigami hoteli preprečiti načrt in sklep kluba, a se jim to ni posrečilo. Komunisti so nekaj časa šli svojo pot in nam deloma pomagali. Bili smo nuna, da se bo dalo z njimi delati. Prav kmalu pa so začeli ljubimkati z demokrati in samostojnimi. Iz ljubimkanja se je vnela ljubezen, ki je v zadnjem času vzplamtel. Občinski odbor je sklenil v proračunski seji, da kupi svet za šolo in za pokopališče. Omeniti naj, da je naša šola zastarela stavba, ki v higieničnem oziru že dolgo ne odgovarja svo-

jemu namenu. Oblast že par let priganja na to, da naj občina misli na zidavo nove šole. Proti se že celo s tem, da nam šola iz zdravstvenih ozirov zapro. Naš g. nadučitelj, ki je prišel v D. M. v Polju kot Slomskar in vrli pristaja SLS, sedaj pa ravno tako vnet liberalce, je z vso vnetostjo začel delati na to, da se resno začne misliti na to, da bo treba enkrat nove šole. Cel obč. odbor je enoglasno sprejel v proračun vsoto 35.000 Din za nakup sveta za novo šolo. Kupiti se je hotelo od papirnice njiva, ki je kakor nalašč zato ustvarjena. Tovarna je svet prepuštila za ceno 5 Din za m. Ko je to tudi obč. odbor v seji, kateri je prisostvoval sam g. okr. glavar Ferjančič z glasovi kluba SLS in z glasom g. Kavčiča, ki pa je član demokratskega kluba, sprejel, se je pričela gonja proti temu sklepu. Razne laži in zavijanja so se jela širiti po občini. Takoj so se združili gg. komunisti in demokrati v boj proti sprokletim klerikalcem, kateri bodo s svojim gospodarstvom spravili menda celo občino na kant. Zelo vneto jim v tej gonji pomaga tudi nekaj naših odpadnikov. Pričeli so se sestanki, na katerih se je sklenilo zahtevati ponovno sejo občinskega odbora. Župan je sklical sejo za torek dne 31. marca. Ker je nakup sveta za šolo že pravomočno sklenjen, je ta točka odpadla. Pač pa nakup sveta za razširjenje pokopališča. Tudi ta predlog kluba SLS je bil sprejet s 14 proti 10 glasovi. Kot zadnja točka je bila prošnja obč. tajnika, da bi se mu plačala vnaprej izplačevala. Tu je imel župan svoje pomisleke in jih je hotel obrazložiti v tajni seji. Pozval je navzoče občinske, da naj sejo zapustijo za toliko časa, da se izvrši tajna seja. Temu se se pa uprli naši nasprotniki in pričeli vpiti in rjoveti. Ko je naš klub videl, da se poslušalci nočejo odstraniti, je odšel od seje. Župan videl, da odbor ni več sklepčen, je sejo zaključil. Ostala je samo manjšina, ki je poslušala obč. tajnika, ki je prebral neko pritožbo združenih demokratov in komunistov, katere je bila med vpitjem in rjovenjem sprejeta od manjšine. Ko so se pozneje pristajali SLS vrnili v dvorano, se jih sprejeli s vpitjem in zmerjanjem ter raznim napadi. Tudi dejansko je bil napaden neki naš somišljenik. Tu se je jasno pokazala zveza med ferjavci in komunisti.

Najlepše je pa to, da so se naši komunisti, ki so bili pod pritiskom ferjavcev zaprti, takoj sprijaznili in šli v objemu z njimi. Tu so jasno pokazali, da jim ni za občinsko gospodarstvo, pač pa zato, da bi dobili v roke našo občino. In kar jih najbolj boli, je to, da grede odborniki »Kmetске in delavske zveze« lepo složno skupaj po svojem začrtanem programu. Obe nasprotne struje pa sploh nimajo drugega programa kot razbijati vse delo in kjer le mogoče nagajati. Mi se tega ne bojimo in če nas vržejo iz občinskega odbora, bomo še z večje večino prišli nazaj, ker naši volivci sedaj dobro vedo, komu smejo zaupati in kdo njih koristi zastopa, tisti, ki hoče delati ali pa tisti, ki vedno nagaja in blati ves občinski odbor.

Občni zbor »KMET. DRUŠTVA« v št. Vidu nad Cerknico bo 19. aprila po 10. sv. maši v ljudski šoli. Na dnevnem redu računsko in revizijsko poročilo in volitev nadzorstva ter slučajnosti. — K obilni udeležbi vljudno vabi Andrej Makovec, načelnik. 2301

Kje je lov?

Kaj pa naše slive in češplje?

Mnogo se govori in piše o sadjarstvu, zlasti na spomlad. Pa vsa predavanja in članki po strokovnih časopisih se nanašajo skoro le na jablane in hruške. Pri nas imamo pa tudi še cele gozdove sliv ali češpelj. Teh se pa malokdo spomni, da bi povedal, kaj naj začnemo z njimi. Kaj menite, ali naj jih trpimo še zanaprej v svojih sadovnjakih, ali naj jih iztrebimo? — Tako je nedavno vprašal dober sadjar, ki ima poleg drugega sadja tudi še dokaj češpljevega drevja, ki mu pa malo vrže. Njemu in še tisoč drugim, ki so v enakem položaju, kratek odgovor!

Bili so časi, ko je imelo to sadno pleme svojo gospodarsko vrednost tudi v naših krajih. Letine so bile takrat bolj redne nego so dandanes. Pridelek se je za tiste čase uporabil razmeroma dobro. Precej tega sadja so posušili in suho uporabili doma, kar je bilo čez domačo potrebo, je nekaj vrglo tudi v kupčiji. Kdor ni sušil, je prodal svežo robo. Goričani so hodili v naše kraje, kjer so češplje lupili in sušili olupljene. Večji del se je pa tudi že takrat pokuhal v slivovko, ki se je tudi dobro prodala. Važno je tudi to, da se je češpljevo drevje razmnoževalo takorekoč samo brez posebne nege. Kdor je na prikladnem kraju zasadil le nekaj debel, ki jih je dobil zastonj pri sosedu, je imel kmalu cel gozd podmladka iz korenin, ki ga je porazsajal, kjer mu je uga-jalo. Tudi to je bilo ugodno za tiste čase, ko še ni bilo drevesnic.

Dandanes je nekoliko drugače. Naše suhe češplje nimajo nobene veljave v kupčiji, ker baš tega sadja pridelajo in nasuše južne pokrajine naše države na tisoče in tisoče vagonov, tako da jim zaostaja, kljub temu, da je mnogo boljše nego naše. Izdelovanje prišel (olupljenih suhih češpelj) je popolnoma pozabljeno. Pekmesa (češpljeve marmelade) ne kuhamo, žganje palijo že iz vsakega sadja in je te nesreče že itako povsod preveč. Poleg tega moramo priznati, da nekdanji rodovitni češpljevi nasadi so se izrodili in preživeli. Dobre letine so bolj in bolj redke in pridelek je čimdalje manj vreden. Kar je še najvažnejše, je pa to, da se je vsa smer našega sadjarstva popolnoma izpremenila. Razvila se je sadna kupčija s svežim sadjem — največ z jabolki in hruškami. Ni torej prav nič čudno, ako se nihče ne zmeni več za češplje, da bi jih gojil kakor bi bilo treba.

In tako životari zanemarjeno češpljevo drevje, vse starikavo in lišajasto s polomljenimi vejami in suhimi vrhovi ter čaka svojega konca, svoje usode...

Ali je pa prav tako? Nel Vsak prevdaren človek mora uvideti, da je treba nekaj ukreniti. Možno je samo dvoje. Ali naj se češpljevo drevje goji kakor drugo sadno drevje, ali ga pa iztrebimo ter zasadiamo tiste prostore jablanami in hru-

škami. Sramota bi bila, ko bi še nadalje trpeli okrog svojih domov take žive priče svoje malomarnosti in brezbriznosti.

Kaj tedaj? Po tehtnem in vsestranskem prevdaru je naša sodba taka: Gojenje češpelj v večji meri dandanes ni gospodarsko. Zato gojimo samo toliko češpljevega drevja, kolikor moremo tega sadja s pridom uporabiti doma. Vse drugo pa iztrebimo s korenino in zasadiamo tiste prostore z jablanami ali hruškami, ki bodo že nam ali pa vsaj našim potomcem dajale več dohodkov nego zanemarjene češplje. Tisto češpljevo drevje pa, kar ga obdržimo, gojimo tako, da nam bo v veselje in korist, ne pa v nadlogo in sramoto, tujcem pa v izpodtiko.

Skraini čas je, da se iznebimo češpljeve divjine, ki jo vidimo povsod po naših vaseh še dandanes. Pustimo samo mlajše, zdrave češplje, ki rasto v prikladnih legah. Osnažimo jih od vrha do tal, iztrebimo vse poganjke iz korenin, gnojimo jim, pa bomo doživeli rednejše in boljše letine tudi od njih.

Uporaba čilskega solitra.

Ker se je pri nas že precej začela širiti uporaba čilskega solitra na vseh spomladnih rastlinah, je potrebno, da kmetovalci vedo, kako morajo postopati s tem umetnim gnojilom. — Čilski soliter hranimo na suhem, zračnem prostoru, kajti drugače vsrkava kaj rad vlago iz zraka. Predno ga raztrosimo, ga moramo, če je vlažen, osušiti in razdrobiti morebitne kepe. Da lažje z njim ravnamo, ga pomešamo s suhim peskom, zemljo ali še bolje s pepelom.

Čilski soliter trosimo spomladi samo ob suhih dneh, ko na listih ni rose ne deževnih kapljic.

Ozimna žita gnojimo z njim spomladi in to s 120—150 kg na en hektar ali 70—90 kg na oral. Gnojilo trosimo po ozimnini, ki jo potem še prebranamo. Jara žita pognojimo z enako množino 10—15 dni potem, ko so vsklila. Koruza potrebuje na hektar 200—250 kg (120 do 150 kg na oral) čilskega solitra, ki ga enakomerno raztrosimo po vsej njivi 10—15 dni potem, ko je korusa vsklila. Krm-ska pesa dobi 100—150 kg solitra na hektar (60—90 na oral) pred setvijo in 150 do 200 kg (90—120 na oral) po razredčenju pese. Kjer se pesa presaja, jo pognojimo s prvo polovico ob saditvi, z drugo polovico pa pred prvim okopavanjem. Krompirju potrosimo 200—250 kg na hektar (120 do 150 kg na oral) po vsej površini pred prvim okopavanjem. Konoplje, lan in mak dobijo po 150—200 kg solitra na hektar (90—120 kg na oral) 10 dni potem, ko so rastline vsklile. Vinograd gnojimo spomladi s 50 grami (eno vrhano žlico) solitra na vsako trto. Travniki se pognojijo s 100—150 kg solitra na hektar (60—90 kg na oral) in potem po-

branjajo s travniško brano. Zelenjava dobi 2 in pol do 3 kg solitra na 1 ar (100 četvornih metrov), ki ji ga nudimo v dveh obrokih: prvo polovico deset dni po vskljanju ali po saditvi, drugo polovico dvajset dni pozneje. Cvetice zalivamo enkrat na teden z raztopino solitra od dveh gramov na 1 liter vode. Deteljno predenico uničujemo z 8 odstotno raztopino čilskega solitra (na 100 litrov vode 8 kg solitra), s katero s pomočjo vrtnega zalivalnika polijemo napadena mesta.

Preizkus s čilskim solitrom leta 1925.

Samo tisti kmetovalec umno gospodari, ki temeljito pozna svojo zemljo in njene potrebe ter zahteve kulturnih rastlin po prehrani. Tega znanja mu pa ne more nuditi kemična preiskava zemlje in poznavanje rastlin, ampak samo gnojilni preizkusi.

Da se kmetovalcem omogoči brez posebnih stroškov izvedba takih preizkusov, je delegacija proizvajalcev čilskega solitra pripravljena nadaljevati v prejšnjih letih že vpeljane gnojilne preizkuse s čilskim solitrom. To akcijo izvaja na ta način, da doloži brezplačno primerno množino tega gnojila tistim kmetovalcem, ki hočejo izvesti take preizkuse. Ker je primernejše, če se ti izvedejo bolj enotno, se bo predvsem upoštevalo kmetijske organizacije: kmetijske podružnice, kmetijske zadruge in društva, ki bodo za to prijavile po več svojih članov. Tam kjer ni takih društev, naj se zbere po nekoliko umnih kmetovalcev, ki se skupno prikladijo za te preizkuse. Preizkusi se naj izvedejo predvsem na žitih: pšenici, rži, ječmenu, ovsu, koruzi, krompirju, pesi.

Vsaako preizkusno polje naj obstoja iz dveh parcel po 1 ar = 100 četvornih metrov, od katerih se ena gnoji, druga ostane negnojena in služi za primerjavo. Pogoji za te preizkuse so: Da se pripravi za-vežejo izvesti preizkuse natančno po navodilih, ki se jim dostavijo in pošljejo Poddelegaciji Proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani. Grubarjevo nabrežje 16 poročila: 1. o stanju setve tekom meseca maja in 2. o dobljenih rezultatih. Prijave za izvedbo teh preizkusov se morajo takoj doposlati na navedeni naslov.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost denarja dne 7. aprila t. l. V Carihu se je kupčevalo z dinarjem na podlagi 8.35 centimov. Tuje devize so notirale na naših borzah po sledečih cenah: 1 funt šterling Din 297, 1 dolar Din 62, 1 zlata marka Din 14.80, 1 avstrijski šiling Din 8.74, 1 švicarski frank Din 12, 1 francoski frank Din 3.24, 1 lira Din 2.55, 1 češka krona Din 1.84, 1 bolgarski lev Din 0.45, 1 rumunski lej Din 0.29. Za 1 dinar dobimo 1150 madžarskih kron.

V zadnjih dveh tednih je dinar padal in skakal, v splošnem pa bolj nazadoval.

To slabljenje je deloma v zvezi s ponehajo-
čim izvozom, deloma pa tudi z negotovimi
notranjepolitičnimi razmerami. Samo delno
se je okrepčal dinar v zadnjem tednu vsled
sklenitve posojila monopolne uprave in
zaradi baje zagotovljenega posojila Blair-
Armstrong. Toda tudi to še ni trdno, vsled
česar ne moremo še govoriti o trdnosti
oziroma stabilnosti naše valute.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza. Tu
mnačene cene se razumejo za blago po-
stavljene na postajo v Ljubljani, izvzemši
tam, kjer ni drugače omenjeno. Pšenica
baška Din 505, pšenica banaška postavljena
na Postojno Din 486; koruza Din 215,
koruza na sremski postaji Din 170; koru-
za drobna medjimurska Din 240; koruza
okrogla na medjim. postaji Din 230; otro-
bi pšenični, domači, srednje debeli 207 di-
narjev, drobni Din 205. Fižol: prepelčar
Din 360, mandalon Din 300, koks na šta-
ferski postaji Din 360; krompir na štaj.
postaji: rdečkast Din 140, beli Din 125,
rmeni Din 110.

g Položaj na lesnem trgu ni nič kaj
razveseljiv. Stavbena delavnost, ki se je
to pomlad pričakovala v zvišani meri, je
izostala, ker v vseh evropskih državah pri-
manjkuje denarja. Torej splošno je nasto-
pilo nekako obubožanje ljudstva, ki danes
ne more zidati. Nadaljni vzrok je porast
dinarja, ki danes ne more zidatidgovmlh
dinarja, ki ovira izvoz, slaba plačilna vred-
nost lire in slednjič velika konkurenca s
strani Avstrije, Romunije in deloma že tu-
di Rusije. To so vzroki, ki resno ogrožajo
našo lesno kupčijo, posebno naše lesne
procente, pa tudi lesno industrijo. Iz teh
vzrokov nikakor ni upati, da bi se stavbni
les podražil in naša kupčija oživila. Če bo-
demo hotel obdržati vsaj italijanski trg,
bomo morali cene znižati tako, da bo iz-
ključena konkurenca drugih držav.

g Tržišče z žitom. Največje razburje-
nje vlada dandanes na žitnem trgu, ker
cene pšenice naravnost katastrofalno pada-
jo. Pri tem je treba poudariti, da poljedel-
ci s padcem cen niso prizadeti, ker se glav-
ne zaloge nahajajo že v rokah spekulan-
tov. In ravno te je kadol najhujši udarec s
padanjem cen, ki bo marsikoga pokopal.
Nereelna spekulacija se je enkrat urezala
in bo pri tem pošteno tepena. Padec cen
je povzročilo več dejstev: velike zaloge
pšenice in koruze, ki so na razpolago v
Združenih državah za izvoz in so znatno
večje, nego je bilo ugotovljeno; v Evropo
je prišlo iz Amerike veliko več žita, nego
ga potrebujejo Francoska in Anglija za
prehrano; bodoča žetev kaže prav lepo po
vsem svetu. To so vzroki padca žitnih cen
v Ameriki. — Pri nas tega padca še ne
občutimo, vendar tudi naše žitne cene bo-
do morale slediti ameriškim, dasi imamo
le še majhne zaloge žita. Naši mlini so
namreč že začeli uvažati ameriško pšeni-
co, ki je boljša in cenejša nego domača.
Tako stane ameriška pšenica, 78—79 kg
težka preko Trsta, postavljena v Ljubljano
okrog 436 Din, baška, torej naša domača,
75—76 kg težka, postavljena v Ljubljano
505 Din. Ta razlika bo nedvomno morala
tudi pri nas vplivati na padec cen.

Gospodarska zveza notira sledeče cene: Se-
mena: Detelje: domača detelja plombarina Din 32,
lucerna Din 30. Trave: mašji rep Din 18, laška lju-
lika Din 19, angleška ljuilika Din 17, mešana trava
Din 14. Semenska pesa: rdeča pesa Eckenörfer
Din 20, rumena pesa Din 21. Semenski oves: oves
Din 5, grahovka Din 4. — Gnojila: Superfosfat rud-
ninski 10-18 odst. Din 90, pri odjemu celega vago-
na se cena zniža na Din 80, franko vsaka postaja v
Sloveniji; superfosfat kostni Din 150; kalijeva sol
40-42 odst. Din 160; razklejana kostna moka bela
Din 120; tomaževa žindra 17-18 odst. Din 140;
mavec (gipa) Din 45. — Krmila: klajno apno Din
4.50, pri manjšem odjemu Din 6; lanene tropine
Din 4.25; koruza zdrava Din 2.30. — Vinogradniške
in kmetijske potrebitine: modra galica vedno po
najnižji dnevni ceni; žveplo dvojno rafinirano Din
3.50; trierji (čistilniki) tt. Heid znamke MIA Din
2800; trierji (čistilniki) tt. Heid znamke MIB Din
2700; mlaticilne na ročni in gepelni pogon Din
3500; mlaticilne na gepelni pogon s siti in tresali
Din 5700; gepelni na 36 obratov Din 3500; gepelni
na 24 obratov Din 2800 do Din 3500; okopalniki
Din 1000; slamoreznice ročne Din 1800 do Din
2800; reporeznice Din 420; bencin 725 stop. do
730 stop. pri odjemu celega barela Din 11.50. —
Nadalje imamo na razpolago vsakovrstne poljedel-
ske stroje, kakor čistilnike (pajtelne), slamorez-
nice, sadne mlince, pluga, travniške in poljske brane,
kose in bruse, vodne žage, brzoparilnike, kovane
žeblice, gnojnice sesalke, tehtnice, separatorje za
mleko, bakrene kotle, lopate za štiht, vodne se-
salke, kosilnice, kline za slamoreznice, brizgalnice
za grozdje, sejalne stroje, predležja itd.

ZIVINA.

g Prašičji sejem v Celju 1. t. m. Ta
sejm je bil primeroma slabo obiskan od
prodajalcev kakor od kupcev. Cene so od
zadnjič zopet znatno padle. Povprečno so
se plačevali pujski za komad 6 tednov
stari po Din 125—150, 7 tednov stari Din
150—170, 8 tednov stari po Din 170—175,
9 tednov Din 200—225, 6 mesecev Din 500
do 700, 1 leto stari Din 950—1000. Prodanih
je bilo le okrog 35 komadov.

g Ljubljanski živinski sejem 1. t. m.
Prignanih je bilo: 427 konj, 3 žrebata, 89
volov, 91 krav, 6 telet in 355 prašičkov.
Cene za kilogram žive teže: voli prvovrstni
Din 11, voli rejeni Din 10, voli za vprego
Din 9; krave za klobase Din 4.50—6; te-
leta Din 13—14; prašički 6 tednov stari
so se trgovali po Din 175—250 komad.
Konji par 4000—16000 Din po kakovosti.
Lanska pomladna žrebata so se prodajala
po okrog 1000 Din komad. Na sejmu je bi-
lo tudi več inozemskih kupeev. Za Italijo
se je nakupilo nekaj prvovrstnih volov in
tudi konj. Za Avstrijo so se nabavljali
klavni konji. Kupčija je bila precej živa-
na. Ceno so prilično ustaljene.

DAVEI.

g Plačevanje davkov točno ob določe-
nih rokih. Finančna delegacija v Ljubljani
objavlja radno: Rastoče zahteve, ki se
stavijo na državno blagajno, silijo finančno
upravo, da predpisane davke ne samo v
polni izmeri, ampak tudi pravočasno po-
bere, ker sicer ne more zadostiti svoji na-
logi. Radi tega je finančna delegacija naro-
čila davčnim uradom, da naj zlasti tudi v
nili relativno številnih primerih, v katerih
se je v poslednji dobi dovolilo plačevanje
v obrokih, pazijo na to, da se dospeli dolg
točno ob določenih terminih poravnati in —
ako se to ne zgodi — prisilnim potom iz-
terja. Ker zapade ves še neplačani davek,
ako je davkoplačevalec le z enim obrokom
v zamudi, in je potem treba plačati še zelo
visoke eksekucijske pristojbine, so od pri-

zadetih krogov pač sme pričakovati, da že
v lastnem interesu napne vse sile, da ne
pride do prisilnega postopanja. Delegacija
ni štedila z obroki in bo obžalovala, ako
jih bo z navedenih razlogov celo treba de-
loma reducirati, mora pa vsekakor izrabi-
ti vsa dopustna sredstva, da v legalnih mejah
zajamči pritok davčnih dohodkov.

**g Dolžnost davkoplačevalcev v II. ce-
trletju 1925.** Dospelost direktnih
davkov. S 1. majem zapade v plačilo
drugi obrok davkov za 1. 1925. — Če za to
leto davki še niso predpisani, je plačati
obrok po višini zadnjega definitivnega
predpisa. V tej izmeri plačani obroki se
obračunijo povodom končnega predpisa za
1. 1925. V 14 dneh po dospelosti se še
neporavnani davki prisilno iztržajo, za kar
se zaračunijo poleg zamudnih obresti še
eksekucijske pristojbine, ki znašajo samo
za opomin že 4 odstotke terjanege zneska.
— Napoved za odmero posebne pri-
dobnine je predložiti najkasneje do
30. junija t. l. — Davek na poslovni
promet za 1. četrtletje se mora plačati
do 30. aprila ter obenem uložiti posebno
prijavo. — Dopolnilna prenosna
taksa za takšno perijodo 1924—1925 je
plačati od 1. do 15. aprila. — Davčni
predpisni izkazi se razgrinjajo
praviloma prvih 15 dni vsakega četrtletja,
torej v drugem četrtletju od 1.—15. aprila.
Rok za vložitev prizivov proti
davkom, predpisanim z izkazi, ki se raz-
grnejo v omenjenem času, poteče po pre-
teku nadaljnjih 15 dni, t. j. koncem aprila
tega leta.

RAZNO.

g Kako izbiramo plemenske prašiče.
Mnogo naših prašičerejcev pripustijo svi-
nje samo enkrat k merjascu. Kmalu po
prvi oprasitvi jih opitajo in zakoljejo,
dočim pustijo za plemo pujske od ta-
kih svinj, torej iz prvega gnezda. To je pri
prašičereji velik pogrešek, kajti mladiči
iz prvega gnezda so vedno najšibkejši in
vsled tega podvrženi raznim boleznim. Naj-
krepkejši zarod vržejo svinje šele pri tre-
tji in četrti oprasitvi, ko so že same po-
polnoma dorasle, za silo so pa dobri za
pleme tudi mladiči iz drugega gnezda.
Pujski iz prvega gnezda so že vsled tega
tako slabi, ker svinja nima toliko mleka,
kolikor tedaj, ko je že sama v polni moči.
Pujski prvega gnezda so navadno slabši
in podvrženi raznim boleznim. Take po-
kveke ne donasajo nikakih koristi, komaj
še izplačajo krmao, ne pa da bi jih morda
še puščali za plemo. Razentega puščajmo
za plemo samo najmočnejše mladiče iz
tistega gnezda, v katerem jih je bilo naj-
manj 10 pujskov. Rodovitnost matere se
namreč rada podeduje na potomce.

Ramgarn

in modni ševijot za moške obleke.
Velika izbira. Nizke cene.

R. Mikšauc, Ljubljana

VAJENCA za mizarstvo obrt, poštenih staršev,
sprejem. Naslov pri upravi lista pod št. 2286.

K dobri kršč. družini v mestu se sprejme pošteno,
močno kmečko dekle. Naslov v upravi pod 2279.

GOSPODINJA

Pomen nagonov za vzgojo.

Vsak človek čuti v sebi čudno, živo moč, ki ga sili, da hrepeni po vsem onem, kar mu dela veselje, da pa želi odvrniti vse, kar povzroča neugodje in odpor. To moč imenujemo nagon. Nagon deluje v človeku nezavestno in izvira iz občutkov in predstav. Nagoni pa so mnogovrstni; delimo jih lahko v telesne in duševne. K telesnim spada nagon lastne ohranitve, ki se kaže v tem, da se človek boji izgubiti svoje življenje in zdravje. Sem spada tudi nagon hranilne, pridobitve in branitve. K duševnim nagonom pa prištevamo nagon po pridobivanju znanja, nagon po svobodi, po časti itd. Nagoni sami po sebi niso ne čednosti, ne pregrešni, temveč čisto naravni. Saj otrok nima prirojenih kreposti niti napak, oboje si pridobi pozneje, seveda kreposti le z vztrajno vajo in primerno vzgojo, napak pa pač, ker mu je volja nagubena k slabemu in sam po sebi še ni dovolj trden, da bi se ji ustavljal.

Nagoni so različno močni in morejo postati korist ali pa tudi pogubensni. — Vzgoja mora nagone urejevati, to je slabe ovirati v razvoju, premočne pa v razmahu tako, da dobijo razum in volja oblast čez nje. — Izmed nagonov, pri katerih se lahko zelo hitro prekorajši meja na slabo stran, mora vzgojiteljica mati prav zelo paziti, da jih obdrži v pravih mejah. Kar se tiče nagona hranilne, naj navadi mati o pravem času na zmernost. Otroku naj daje vsakikrat toliko hrane, da si uteši glad in žejo. Nikoli naj mu ne dovoli, da je preveč, ali le to, kar si sam izbira. Varuje naj na sladkosnednosti in vseh dražljivih jedi in pijač. Hrana bodi priprosta in naravna. Zgodaj mora otroka poučiti, da ima marsikaj navidezno dobrega, po čemur hrepeni, zanj zelo slabe posledice. Nagon po delu se že zgodaj prikazuje pri otroku in ga zadovoljuje z igranjem, skakanjem, letanjem itd. Ta nagon je treba v tej obliki negovati tako dolgo, da dobi otrok veselje do dela in se navadi pridnosti. Za male je vobče bolje, ako so glasni in nemirni, kakor pa da bi sedeli v kakem kotu mirno in brez dela. Mati naj otroku preskrbi vedno pripravnega in primerne dela, ker si z njim uri telesne in duševne moči. Nagon po pridobitvi imetja že zgodaj opazimo pri otroku. Stvar, ki mu je všeč, hoče dobiti in jo ima potem toliko časa, da se je ne naveliča. Kakor nobenega nagona, tako tudi tega vzgoja ne sme uničevati, pač pa mora mati paziti, da ne postane otrok preveč pohlepen po tujem blagu. Tukaj se namreč že odcepi ona stranska pot, ki vodi otroka v nepoštenje, tatvino, goljufijo. Na eni strani je treba otroka varovati razsipnosti in zapravljalivosti, na drugi pa skoposti in odrtije. Dobrodelnost in poštenost se tu prav posebno gojita.

Nagon po svobodi, kakor je lep sam na sebi, potrebuje posebne nege in vzgoje. Ako bi ga vzgoja uničevala, bi iz svobodo-

ljubnih otrok vzgojila le hinavce in hlapce, ako bi ga pa preveč gojila, bi se izpremenil v svojevoljno gospodovalnost, ki pa v družabnem življenju, za katerega je človek ustvarjen, nima mesta, nego se mora podrediti skupnim koristim. Pač pa vodi ta nagon, če ga prav gojimo, do svobodnega delovanja in resnične samostojnosti.

Velike važnosti pri vzgoji je tudi nagon po časti. Znano je, da so tisti otroci, ki jim je vseeno, kakšno mnenje ima kdo od njih, že nekako vnaprej izgubljeni. Saj iz nagona po časti izvira čustvo poštenja, ki daje človekovemu življenju smer. Paziti pa je treba pri vzgoji, da se otrokova častiljubnost ne preokrene v zgolj zunanjo ničemurnost in ošabnost, častilakomnost in dobičkahželjnost. Zgodaj naj spozna otrok, da zunanja čast ni zadnji smoter njegovega obnašanja in dejanja; prepriča se lahko na vsakdanjih zgledih, da čimbolj kdo hrepeni po časti, tembolj otemne njegove dobre lastnosti in oslabi stremljenje po čednostnem življenju. Pri vzgoji in negi nagonov pa ima glavno nalogo otrokova volja. Spočetka sicer otrok še ne razume, zakaj zahteva mati to ali ono od njega. Iz ljubezni do nje, da ji je všeč, da se ji prikupi, stori, kar mu je ukazano. Pri tem se navadi in pri zopetnih zahtevah čuti vedno manj odpora. Zdaj je čas, da mati prične računati na njegovo voljo, njegovo zmožnost, njegovo moč in celo čast. Seveda mora mati že tu tudi rabiti verske nagibe, ko sporeja svoje veselje in zadovoljstvo nad otrokom božjemu dopadajanju in mu pojasni, da ga ima tudi Bog rad, kadar stori tako, kakor ga mati uči.

Vrtnarstvo.

Kapusnice. Prvotna domovina kapusa so pečine okoli Sredozemskega morja. Tam še dandanes raste divji zeleni kapus. Z negovanjem se je iz tega divjaka razvil najprej navadni kapus (glavnato zelje). Iz tega se je razvil vsled nepravilne in raznoemerne rasti listja kodrasti in mehurčasti ohrovt.

S pomočjo vrtnarske vede pa je iz ohrovt nastal rožni kapus, ki nastavlja v pazduhah spodnjih listov majhne šopke, glavice ali rožice. To je karfijska, ki je kraljica kapusnic in se je tudi razvila iz divjega kapusa. Vrtnarska veda je namreč izumila s pomočjo gnojil, pomešanih z vrtno prstjo, da je vsa moč rasti in razvoja ostala v cvetu. Zato se tudi imenuje cvetni kapus ali karfijska.

Koleraba je tudi hčerka divjega kapusa. Vrtnarji so delali na to, da je koren divjega kapusa zrastel v večjo ali manjšo glavo. Iz tega opisa vidimo, da so vse kapusnice hčerke divjega kapusa, ki še dandanes raste daleč tam doli ob Sredozemskem morju.

Vse kapusnice se vzgajajo iz semena. V 6—8 tednih so sadike godne za presajanje. Le presajene se bodo razvile do svoje

popolnosti. Za prvo zgodnjo saditev se rastline vzgoje v gnojnikih. Doba presajanja je odvisna od lege in podnebja kraja. Vsekako pa je druga polovica aprila najbolj primeren za presajanje. Seveda po krajih z miljšim podnebjem lahko tudi prej. Posebno koleraba ni občutljiva. Za prvo presaditev ni začetek aprila, pa tudi konec marca, pre zgoden. Zadnja saditev pa sredi velikega srpana.

Pri presajanju je gledati nato, da se sadike sade tako globoko, kakor so prej tičale v zemlji. Posamezne sadike sadi v vrste in vrste primerne vsaksebi. Najbolj ravno se sadi, ako se potegne vrstica po gredici. Ob vrstici posadiš sadike. Da preveč ne potlačiš zemlje, položi ob vrstici desko, na kateri boš stala. Najpripravnije orodje za saditev je poojstren, zgoraj malo nakriviljen lesen klin. S tem klinom naredi dovolj široko in dovolj globoko luknjo, v katero vtakneš spodnji del sadike. S klinom zopet pritisneš sadike k zemlji in potem še poravnaj prst okoli sadike.

Sadi zdrave, dobro razvite sadike. Vsaka rastlina potrebuje svetlobe in zraka, zato ne sadi pregosto. Navadni kapus ali glavno zelje se sadi 40 cm narazen. Prav tako ohrovt. Rožni kapus pa se nasadi 50 cm narazen. Da se prostor izrabi, nasadi vmes salato ali kolerabe. Koleraba se ne razšopiri tako zelo bahato, zato se lahko sadi nekoliko gosteje in sicer 25—30 cm vsaksebi.

Med vseni kapusnicami je najbolj izbirna karfijska. Zahteva dobro pognojeno in dobro zrahljano zemljo. Sadi se 40 do 50 cm narazen. Suše ne prenese. Zato se mora pridno zalivati. Po dežju z gnojnico.

Kašelj me muči.

Letošnje pomlad je dosti tožba o prehlajenih pljučih. Ljudje kašljajo. Posebno mučen je kašelj, pri katerem se ne utrže zlema, pa muči človeka, da mu stoji kar pot na čelu.

Pred vsem se mora bolnik s takim kašljem obrniti do zdravnika, ki mu preišče pljuča. Sliši se dostikrat: »Eh, kaj kašelj! Na pomlad se trebijo pljuča in ko se izčistijo, neha kašelj in kdor dolgo kašlja, dolgo živi.«

Je že res, da so ljudje, to pa večinoma stari, ki kašljajo vsako pomlad, nekateri pljujejo celo kri. Je že res, da živijo poleg tega tudi dolgo, ne more se pa reči, da bi bili zdravi. Vsak kašelj naznanja, da ni nekaj v redu in se ne sme zanemarjati. Posebno suh kašelj kliče po pomoči in če se loti mladega človeka, ni treba čakati, da bo kašelj odnehal sam od sebe — ker se rada izcimni jetika.

Kdor je kašlju podvržen, se mora varovati stanja v mrzlih prostorih, na prepihu, na mokrih tleh. Obleden ne sme biti preveč, pa tudi ne premalo. Pogostih prehladov v pomladi je pri mladini, posebno pri deklicah, krivo to, da se hočejo prehitro pokazati v novi, lahki pomladanski obleki. Kdor kašlja, mora biti dobro obut. Sam bo lahko opazil, da mu nagaja kašelj huje, ako se prehladi v noge ali v hrbet.

Za človeka, ki kašlja, niso poprane in žarke jedi. Najbolje je zanj mleko in jedi

z mlekom, kakor koruzen močnik, ovsen zdrob, riž in podobno. Teh jedi pa ne prenaša vsak bolnik. Ruski čaj ni za kašelj, žganje samo, če ga dovoli zdravnik. Lipov cvet, lapuh, trpotec, bezeg, rman, regrat, bobrovnik, žajbelj, janež, brinove jagode in bučine peške so dobre pijače za suh kašelj. Posebno meti, če kuhaš žajbelj na mleku ali razpeniš rmenjak s sladkorjem in zaliješ z vrelim mlekom, izpiješ na postelji in se izpotiš. — Staro zdravilo je čebula. Nekateri jo kuhajo z medom, drugi s kandiranim sladkorjem. Tudi na podplate navežejo bolniku pečene gorke čebule ali pa mažejo podplate z gorkim oljem, na katerem je prevrelo malo česna.

Zlema v pljučih se omeči tudi, ako vdihuje bolnik terpentinsvo soparo ali smole, ki jo vržeš na lesno žerjavico. Tudi sprehod med smrečjem olajša kašljanje. Poleg uživanja in vdihavanja pomagamo bolniku, ki ima hud suh kašelj, z ovitki in obkladki. Pri ovitkih pa je treba pozornosti, da se bolnik ne prehladi in ne pokvari še bolj, vedno mora biti nad mokrim ovitkom suha volnena cunj. Boljši kakor voda ali kis je za ovitek in za obkladek žganje. Stari ljudje so si mazali radi prsa z dobro slivovko, rane in oteklino so zdravili z njo. Za kašelj in bolečine v pljučih namoči včasih robec v žganje in položi na pljuča, vrhu tega mora priti suha volnena cunj. Omeči pa tudi obkladek same vode, prav dober je obkladek kruha in majarona, namočeno na kis. Pri starih ljudeh mora biti obkladek topel, pri drugih pa, kakor imajo vročino, pravi Kneip: Na vroče mrzlo in na mrzlo gorko.

Tudi smolnat obliž pomaga za kašelj, in kaka stara žena se še spominja, kako so bratrali včasih tak obliž za kašelj in jetiko.

Vsak kašljavec je že izkusil, da ga je pustil kašelj, ko je bil na čistem zraku, da ga je pa napadel s hudo silo, ko je stopil v zakajen ali drugače zasmrajen prostor. Tobakov dim dene vsakemu težko, če je bolan na pljučih in baš zato elišimo vedno več o jetiki in sušici, ker se kadi vedno več in povsod. Ni dovolj, da nam zastrupljajo zrak tovarne s svojim dimom, ni dovolj, da nam ga zasmrajajo gnojšča in smetišča, ne, še sami ga kvarimo sebi in drugim, brez obzira na nežna pljuča otrok in na trpeča pljuča bolnikov. Iz splošne zakajenosti ne more priti drugega kakor bolezen.

Se to mi je treba omeniti, da ne sme bolnik, ki ima zdravila od zdravnika, kar tako poleg tega uživati vsako vrsto rož in kapel. Vprašati mora zdravnika, zakaj vse ne gre skupaj in lahko si prav vsled tega na škodi.

Zdravje.

Sredstvo zoper grižo. Stara kmečka žena je povedala tole: Od dveh sester, ki sta stanovali skupaj, je ena zelo zbolela na griži. Štiri tedne je že ležala, pomagalo ni nobeno zdravilo in tudi zdravnik je že obupal. Svetujem jima, naj poskusita še s čežano (povidlo) iz jerebikinih jagod (ptičje jagode). In res ji je pomagalo. Te dve sestrini sta isto sredstvo nasvetovali ženi, ka-

to je imel krvavo grižo in tudi temu mlačnega mleka; v skledo pa zlij tri četrt litra vročega mleka, eno polno žlico sladkorja, za jajce masla ali masti, žličico soli in 1 kg moke; to nekoliko premešaj, prideni vzhajani kvas, en rumenjak in eno jajce. To vse s kuhalnico dobro zmešaj in stepaj četrt ure. Potresi testo z moko, pokrij s prtičem in postavi na gorko, da vziđe. Vzhajano testo stresi na prt, z moko potresen in zvaljaj za mezinac na debelo in namaži s sledečim nadevom: nastrežaj četrt kilograma rožičev, odstrani jim peške in jih stresi v tri osminke zavretega mleka, prideni 2 kavni žličici kakava in 2—4 žlice sladkorja, eno žlico smetane in od cele pomaranče drobno zrezan olup. Ko si testo namazala, ga zvij precej tesno in položi v model. Potlači ga v kozi z roko in prebodi na več mestih, da ne bo potica luknjasta. Kozo postavi na gorko, da vzhaja; pomaži jo z mlekom, jajcem ali smetano in peči v precej vroči pečici. Če pa kupiš zmlete rožice, jih je pa tudi manj zadosti.

Pri boleznih na jetrih je posebno priporočljiv čaj iz mešanice melise, šentjanževke (krvavca) in par jagod brinja.

Krasto. Ta grda in prenesljiva kožna bolezen se posebno pri otrocih rada pojavlja. Krastovo mesto je treba dobro umiti s toplo vodo in milom, potem pa namazati z doma pripravljenim mazilom iz medu in žveplenega cveta (dobro mešati, do debele gostote). Namaže se navadno zvečer, da ostane pri miru.

Ako se ti noge pote, skrbi prav posebno za snago. Premeni večkrat nogavice, vsak večer si umij noge v topli vodi in potresi v nogavice nekoliko salicilovega praška. (Dobi se v lekarni ali drožeriji.)

Med je edino hranilno sredstvo, ki najhitreje nadomesti toploto krvi, ki ji jo je odtegnil mraz. Zato ga zelo priporočajo zlasti ob hudem mrazu tudi odraslim, ne samo otrokom.

Baldrijanov čaj (dobi se v lekarni ali drožeriji) je izvrstno sredstvo, ki že v par minutah pomiri razburjene žive in jih krepi. Koreninice (1 žlico na četrt litra vode) je treba kakih 10 minut namočiti, potem pa pet minut kuhati, vendar je treba paziti, ker rado tako skipi kakor mleko. Pije se potem gorko ali hladno; to zadnje lažje, ker že nekoliko premine neprijetni okus.

Manj priporočljive so baldrijanove kapljice, ker so premočne in se vpliv ne da tako enakomerno porazdeliti, kakor se to zgodi pri prekuhanju.

Za razpokane roke so priporočljiva naslednja sredstva: 1. koštrunov loj; 2. izpiranje z medeno vodo; 1 žlico medu na 1 l vode; 3. drgnjenje z otrobi; 4. mazilo iz: 7 g belega voska, 65 g ribje masti, 65 g mandelnovega olja, kar se segreje in se prilije 42 g rožne vode in meša tako dolgo, da se zgosti.

Kuhinja.

Pomarančni hren. Olupi in nastrežaj eno debelo jabolko, deni ga v skodeljico, prideni sok ene pomaranče, par žlic vina ali kisa po okusu, 1—2 žlici nastrežanega hrena in žličico sladkorja. Vse dobro premešaj in postavi k mesu z dušenim krompirjem na mizo. (Ako želiš mačnejšega pomarančnega okusa, pa obribaj par kock sladkorja ob obrisano pomarančo in ga prideni k hrenu, da se stopi.)

Pomarančna salata kot kompot. Pomaranče olup, nareži jih z ostrim nožem na ploščnate koščke, deni jih v skledo in polij z oslajenim vinom; ko se nekoliko napoje, jih položi v plitvo skledo ter deni na sredo vsakega koščka žličico vkuhanih brusnic, ali suhe češnje ali vkuhane borovnice. M. R.

Laška rožičeva potica. Deni v lonček 2 kg drožja, žličico sladkorja in 4 žlice

litra vročega mleka, eno polno žlico sladkorja, za jajce masla ali masti, žličico soli in 1 kg moke; to nekoliko premešaj, prideni vzhajani kvas, en rumenjak in eno jajce. To vse s kuhalnico dobro zmešaj in stepaj četrt ure. Potresi testo z moko, pokrij s prtičem in postavi na gorko, da vziđe. Vzhajano testo stresi na prt, z moko potresen in zvaljaj za mezinac na debelo in namaži s sledečim nadevom: nastrežaj četrt kilograma rožičev, odstrani jim peške in jih stresi v tri osminke zavretega mleka, prideni 2 kavni žličici kakava in 2—4 žlice sladkorja, eno žlico smetane in od cele pomaranče drobno zrezan olup. Ko si testo namazala, ga zvij precej tesno in položi v model. Potlači ga v kozi z roko in prebodi na več mestih, da ne bo potica luknjasta. Kozo postavi na gorko, da vzhaja; pomaži jo z mlekom, jajcem ali smetano in peči v precej vroči pečici. Če pa kupiš zmlete rožice, jih je pa tudi manj zadosti.

Navodilo za izdelavo obleke.

(Glej »Nove Domoljubove podobe«, zadnja stran.)

Za to pomladno obleko je treba 2 m 75 cm blaga, ki je 110 cm širok. Posebno priporočljivo je lahko volneno, pa tudi pralno blago z rožastim vzorcem. Iz krojne silke je razvidno, da sta prednja dela oba enaka (I. in Ia.); zato se prikrojita lahko oba istočasno, če je širina blaga dovolj široka. Zadnji del (II.) je čisto preprost. Rokav (III.) je precej ozek; zato je od kolca do zapestja izrezan. Ovrtnik (IV.) je širok 12 cm in meri v polovici dolžine 28 cm; prikrojimo ga dvojno. Proga (V.) je vstavek za spredaj od vratnega izreza do spodnjega roba; sešit je v zelo ozke počezne robčke. Ako manjka blaga, se ta vstavek in ovrtnik naredita iz drugačnega blaga. Čez boke se naredi pas, ozek, lahko spleten v triplemsko kito, ki sega od ene strani, preko bokov do druge, da pa je sprednji vstavek prost. Pod pasom se lahko blago nekoliko ubere, da lepše stoji. Obleka je na ta način gotova, ako ji ne pride nemo še tunike (VI.), zlikane v drobne gube. Tunika, ki je pritrjena pod pasom, je nekoliko krajša kakor obleka. — To obleko s tuniko priporočajo za boljše obleko iz svile, n. pr. za birmo, novo mašo ali podobno. Brez tunike pa je posebno pripravna za pralno obleko.

»Vigred«, deklški list.

Pomladi noče in noče biti, njena sestra »Vigred« je pa že zdavnaj tu, le žal, da je mnoga dekleta še ne poznajo. Veliko cvetja ima zanje v svojih pisanih gredicah, posebno še pod rubriko »Rožni dom«. Podeželska dekleta so vedno želele, da bi bilo v »Vigredi« mnogo za gospodinjstvo in sploh za ureditev doma. Uredništvo se je potrudilo, tej želji ustreči in sedaj se je »Vigred« začela na vso moč truditi, da čim prej izpremeni vse hiše, koder biva jo vse seke Vigrednice, v mikavne Rožne domove. Aprilska »Vigred« mora zadovoljiti brez (Dalje glej na naslednji strani spodaj.)

IZOBRAZBI

Fantovski večeri v pismih.

X.

Dragi slovenski fantje!

V svojem zadnjem pismu sem vam skušal naslikati, kaj pomeni beseda »dome« večinoma delavskim slojem, kateremu pripada danes že znaten del slovenskih ljudi. Slika, ki sem jo podal, ni razveseljiva, čeprav moramo brez ovinkov priznati, da ni pretirana. Le preveč resnično je, da socialno življenje v naših modernih časih družini ni prijazno in ne ugodno za njen razvoj.

Če človek živi v taki okolici ali vsaj blizu nje, se mu zdi kakor pravljica iz ti-soč in ene noči, če gleda na lastne oči kaj takega, kar mislim napisati v današnjem pismu slovenskim fantom.

Pred nekaj leti sem napravil izlet v lepo našo Solčavo, znani planinski kraj onkraj Kamniških planin v gornjem koncu Savinjske doline. Bila je ravno angelska nedelja in drugo cerkveno opravilo se je imelo vršiti v visoko ležeči podružnici. Če se ne motim, se pravi pri Sv. Duhu. Gospod kaplan me je povabil s seboj in razume se, da sem se jako rad odzval. Prekrasna je bila pot navzgor sredi teh ponosnih gorskih velikanih, zrak je bil svež in krepil, kot bi ga človek zajemal naravnost iz rok vsemogočnega Stvarnika nebes in zemlje. Solnce je sijalo z vso nebeško radodarnostjo, da se je vsa okolica z nebotičnimi vrhovi vred kopala v morju biserne svetlobe. Malokdaj sem bil tako pobožen pri pozmem sv. opravilu kot tisto zares angelsko opo-nedeljo.

Po sv. maši mi je rekel gospod kaplan: Zdaj pa ne grem takoj nazaj, danes sva ves dan svoja lastna gospoda, ajdiva ja obisk k našim vrlim planinskim Solčavcem! Tudi tega si nisem dal dvakrat reči. Napraviva se na pot, ki je vodila poprek v smeri proti Logarski dolini. Ustavila sva se v nekaterih hišah, žal, da ne vem več imen tistih gospodarjev. Če se prav ne motim, je bil prvi Klemenšek, ostalih imena so pa izginila iz moje glave.

Tam sem jaz gledal! To se res pravi prav dobesedno: kmet je kralj! Na široko in na dolgo, navzgor in navzdol: ves svet pripada enemu gospodarju. Nekako sredi posestva lepa hiša s krasnimi gospodarskimi poslopji za vse različne panoge kmečkega gospodarstva. Mnogi imajo celo lastne mlinske, žage, slamoreznice, mlatilnice na kolo, ki ga žene voda. V hlevu dolga vrsta

izjeme vsako slovensko dekle. Katerokoli naročnico vprašaš, kako ji »Vigred« uga-ja, ve le en odgovor: Oh, komaj čakam, da pride! Nove naročnice dobe še vse letošnje številke. Dekleta, ne čakajte več! Naroča se po dopisnici na naslov: Uprava Vigredi, Ljubljana, Ljudski dom. Napiše se natančen naslov naročnice in odpošlje. Naročnina (25 Din za vse leto) po priloženi položnici.

lepe živine, ki te tako prijazno in krotko pogleduje, kot bi te hotela s prav posebno pozornostjo pozdraviti in ti zaklicati: dobrodošel, mili gost!

Tako posestvo zaposli precejšnje šte-vilo pridnih rok, sem si mislil. In tako po-sestvo tudi speče dovolj kruha za mnogo lačnih želodcev. Pa kaj vse to! Tako po-sestvo je tudi zmerno, da naveže nase z naj-imenitnejšimi in najfinejšimi vezmi lepo število človeških sreč! Tu je kraj, kjer se z lahkoto in brez umetnih primeskov razvije in raste družinski čut. V tem planinskem paradizu mora vladati še prav nepokvarjen slovenski duh naših davnih dedov!

In res. Ko smo prišli po daljšem ob-hodu v hišo, kako krassen prizor! Bili so ravno odkosili. Vsa združina je bila zbra-na še notri — in kako številna je bila! Se-veda niso bili sami domačiči in vendar so bili vsi popolnoma domači. Hčere so sedele med deklami in dekle med hčerami, sinovi med hlapci in narobe. Nisem mogel dognati, kateri so rojeni v tej hiši in kateri le slu-žijo tu. Vsi so se čutili kakor doma.

In ti zdravi obrazi in ta pristna vese-lost na njih! Tako naravne rožnobujne bar-ve še menda nisem videl na nobenih de-klinskih obrazih, čeprav sem že obhodel ne-kaj sveta. Sama sreča in dušno zadovolj-stvo sije ž njih in poje čudežno pesem o raju, ki bi moral biti last vseh dobrih lju-di, pa so ga težki časi pregnali iz dolin in ravnin med hribe in gore in ga prepu-stili v obdelovanje in življenje le redkim, le prav posebno izvoljenim. Mi zaslepljeni dolinci po trgih in mestih in vaseh pa za-mahnem oz roko proti tem izvoljenim in pravimo: hribovci...

Vem, da so še tudi kraji v naši domo-vini, ki se dajo primerjati s tem prekras-nim solčavskim rajem, toda gotovo je, da jih je vedno manj. Most med Solčavo in ti-stim industrijskim krajem, ki sem ga v zadnjem pismu imel v mislih, je dolg in ši-rok. Ta dva kraja sta nekako skrajni točki v dolgi črti, v kateri se vrste naši kraji, va-si, trgi in mesta, gleda na razmere, o ka-terih v teh pismih razpravljamo. Mnogo jih je še blizu Solčave, zelo mnogo pa tudi že prav blizu nasprotni skrajnosti. Dvoje je pa gotovo: prvič bomo prepričani, da veči-noma teh krajev ne ostaja skozi leta in de-setletja nepremakljivo na svojih mestih v oni vrsti, temveč se gibljejo in premikajo in sicer neprestano, dasi ne vsi z enako hi-trostjo. Drugič se zavedajmo, da tisto pre-mikanje ne gre v smeri proti Solčavi, tem-več proti nasprotnemu koncu...

Kaj sledi iz tega za našo narodno bo-dočnost? Razpad družine se nam obeta več-ji in večji — če ne bomo znali pravočasno zaježiti njegovega napredovanja. Vse naše javno delo mora imeti to pred očmi — po svojih močeh skuša vsaj en drobec v to od-pomoč prinesiti tudi orlovska organizacija. Otem pa še kaj v drugih pismih.

Lepo pozdravlja slovenske fante njihov iskreni prijatelj star fant.

Papeži in šola.

Papež Pij X. je takoj, kakor hitro je nastopil vlado, dal pobudo za novo cerkve-no pravo, ki ga je odobril 1918 papež Be-nedikt XV. in ki obsega med drugim tudi sledeče določbe glede šole:

Člen 1118: »Starši imajo najstrožjo dolžnost, da po močeh skrbijo za versko in npravno, za telesno in državljansko vzgojo svojih otrok in da se brigajo tudi za njih častni blagor.«

Člen 1335: »Nele starši in drugi, ki starše zastopajo, ampak tudi gospodarji in botri imajo strogo dolžnost, skrbeti, da se vsi, ki so jim podložni in izročeni v var-stvo, izobrazujejo v verskem pouku.«

Člen 1373: »V vsaki osnovni šoli se mora otrokom podajati verski pouk in sicer primerne njihovi starosti.«

Člen 1374: »Katoliški otroci naj ne ho-dijo v nekatoliške, brezverske, mešane ali skupne šole, ki jih obiskujejo tudi nekato-liški otroci. Samo škof more v soglasju z odredbami svete stolice določiti, v kakšnih okoliščinah je dovoljeno katoličanom obi-skovati take šole in kakšne varnostne od-redbe morajo uporabiti, da se odstrani ne-varnost pohujšanja.«

Člen 1372: § 1. »V pouku ne le ne sme ničesar biti, kar bi nasprotovalo katoliški veri in npravnosti, marveč verska in npravna vzgoja mora biti na prvem mestu.« — § 2: »Nele starši (člen 113), ampak vsi njihovi namestniki imajo pravico in najstrožjo dolž-nost, da poskrbijo za krščansko vzgojo otrok.«

Člen 1375: »Cerkev ima pravico, da sme ustanavljati šole vseh vrst ne samo osnovne, ampak tudi srednje in visoke šole.«

Člen 1379: § 1. »Če ni katoliških šol v smislu člena 1373, bodisi osnovnih ali srednjih, morajo poskrbeti, zlasti škofje, da se take šole ustanovijo.« — § 3. »Ver-niki naj ne opustijo, da prispevajo k usta-novitvi in vzdrževanju katoliških šol po svojih močeh.«

Člen 1382: »Škofje morejo bodisi oseb-no ali po svojih zastopnikih tudi nadzirati vse šole, zavetišča, vzgajališča itd. glede tega, kar se tiče verske in npravne vzgoje pri mladini.«

SPREJME SE takoj na večjem posestvu blizu Ljubljane pridna, poštena, zanesljiva in mirna dekla. Plača mesečno 1200 K in povrh en par čevljev ter kak predpasnik. - Do-pisi na upravo lista pod »Pridna in poštena 2299«.

HIŠO v ljubljanski okolici, s petimi sobami in pritliklinami, s slamo krito, hlevom, ob-cesti in vodi, prodam. Naslov v upravi pod 2305.

TELICA tri leta stara, 8 mesecev breja, si-modolske pasme, velika, naprodaj pri ANDREJ REMSKAR, Brezovica pri Ljubljani.

POROČNE PRSTANE

v veliki izbiri priporoča JOSIP JANKO, urar v KAMNIKU na Šutni — nasproti farne cerkve.

NAPRODAJ je dvovprežni, približno 360 kg težak VOZ po nizki cen. Fr. Hren, Bezuljak p. Begunjah.

Vajenca za kovaško obrt sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši, drugo po do-govoru. — JOZE KOGOVŠEK, Dravljica štev. 67, pošta št. Vid nad Ljubljano. 1971

LISTEK

Sestra Gabriela in njena Velika noč.

Bilo je na Veliki petek zjutraj v bolniški kapelici. Sestre-strežnice so pravkar končale svoje jutranje premišljevanje. Druga za drugo so odložile svojo premišljevalno knjigo, sklenile roke, sklonile glavo in skrbno jele še enkrat prevdarjati napake in pomanjkljivosti, ki so se jim vrinile pri premišljevanju, potem pristrčno pričele priporočati v ustni molitvi svoje zadeve Bogu.

Tudi sestra Gabrijele, strežnica na kirurški oddelku in posebej določena strežnica težko bolnemu gospodu Frankoviču na št. 2, je odložila premišljevalno knjigo. Tudi ona je hotela kot vselej še enkrat metodično urediti svoje premišljevanje in izročiti Bogu v srčni molitvi vse svoje zadeve, ki so jo težile to jutro. Pa ni šlo. Konec premišljevanja:

»Navadno umre človek tako, kakor živi; kdor je sovražil, ne odpusti; nečistnik s strakom, pa nespokorjen; brezbožnež in preklinjevalec s kletvijo na ustnicah; neodločnež in mlačnež, ki je priklenjen na zemljo z žalostjo, slep za oni svet...«

Ji kar noče iz glave... Nehote obrača te besede na svojega oskrbovanca na št. 2 in skoraj na glas bi potrdila ob spominu nanj, da je v resnici tako. Koliko je že ona molila tekom teh zadnjih štirinajst dni, ko ima opraviti z njim ponoči in podnevi. Kolikrat je že napeljala rahlo in obzirno, pa tudi odločno in resnobno pogovor na spravo z Bogom! Kako se je trudila, da bi mu bila v vsem uslužna in ljubezniva, da morda prijaznost in ljubeznivost, kot se je že zgodilo v toliko drugih slučajih, otaja trdo srce.

Toda ne! Vsi poizkusi so zastoj. Kot prvi dan, tik pred smrtnonevarno operacijo, tako ji je tudi nocoj to noč odbil duhovnik, ki naj ga spravi z Bogom. In vendar gredo njegove moči h koncu. Ura odhoda se bliža. Sam mora čutiti, da zanj ni več ozdravljenja.

Bridko je postalo sestri Gabrijele ob tej misli, tako bridko, da bi na glas zaklicala: »Moj Bog, moj Bog, veliki poteš v resnici pozabiti? Danes je Veliki petek, smrti dan Tvojega božjega Sina, vsaj danes se ga usmili, kot si se usmilil razbojnika na križu.« Pa premišljevanja je konec.

Sestra prednica je vstala nenavadno zgodaj od premišljevanja, vstala pač zato, ker danes na Veliki petek ne bo za sestre domači kapelici svete maše in seveda tudi ne zajtrka. Danes je zanje še posebej pokorni dan. In za prednico so se dvignile tudi druge sestre, da odidejo po svojih opravkih in k bolnikom in tako je tudi

sestra Gabrijele odšla iz kapele vsa v skrbih naravnost v drugo nadstropje kirurškega oddelka, kjer je bila vrh stopnic soba na smrt bolnega in obenem brezvernega gospoda Frankoviča.

Obstala je in posluhnila pred vrati, kakor da bi hotela zvedeti, se ni li morda bolnik po skrajno nemirni noči vsaj nekoliko umiril. Kakšno je bilo včeraj proti večeru in potem večkrat ponoči. Dvakrat mu je ob strani zdravnika premenila trak v gnojni rani, dvakrat mu je dajala injekcije zoper bolečine in za spanje, pogosto mu je premaknila zračne blazine in hladila pekoči hrbet in izsušene ustnice, pa vse skupaj ni pomagalo. Kot bi bil besen, je mahal z rokami, škripal z zobmi, stokal in zdihoval, vmes pa preklinjal zdravnike in sestre in svoje življenje in uro svojega rojstva.

V tem hipu je zabrnul po mostovžu električni zvonec iz bolnikove sobe tako močno, kot da bolnik, ki ga dalj časa nestrpnost pričakuje nujne postrežbe, sluti sestro pred vrati.

Sestra vstopi. Pramen pomladnega solnca, ki sili skozi okno, oblije njo in bolnika, in v tej luči se pokažejo še jasneje obrisi izžetega bolnikovega obraza. Kostí so mu izstopile, oči so postale globoke, lasje so prilepljeni od potu, obraz mu je daljši kot prejšnji dan in črno obrobljeni ščipalnik ga dela še temnejšega, kot je v resnici. Iz bolnikovih prsi pa se trga počasí:

»Sestra draga! Kako dolgo bo še trpelo?«

»Dokler bo božja volja,« pristavi sestra z vso milobo, hoteč zopet obrniti bolnikove misli na spravo z Bogom.

»Ne! Dokler jaz hočem,« odvrne močnejše in rezko bolnik. »Prinesite mi vendar samokres! Danes je menda Veliki petek in danes mora biti tudi konec mojega trpljenja.«

Sestra se je stresla v dno srca; vendar je ostala na zunaj povsem mirna. Kakor da ne sliši bolnikovih besed, pristopi k oknu, da ga odpre in sobo prezračí. Bolnik pa hoče z očmi in glavo in vsemi telesnimi močmi zanjo. Jezen, skoraj jokaje in ihtec se obrača njegov glas za sestro:

»Pa zakaj mi ne ustrezete, za kar sem Vas že tolikrat prosil? Zakaj mi ne prinese samokresa?«

»Ne smem,« je bil kratek, pa ljubezniv odgovor sestre, ki je jela spravljati prah s parketnih tal.

»Ne smete? Kdo vam brani? Ali mar nisem sam gospodar svojega življenja?«

»Mi ni odredil zdravnik; preko zdravnikovih navodil ne smemo sestre ničesar storiti,« odgovarja bolniku strežnica, ki je med tem časom navezala ščet na svojo desno nogo, da z njo znova izlika in izgleda parketna tla.

Bolnik pa je zaškrtal z zobmi, stisnil pesti, omahnil z glavo po blazini, iz ust pa mu je siknila kletva tako grda in ostudna,

da bi se je sramoval zadnji capin v zakotni gostilni, na zdravnika in sestro.

Tudi sestra je slišala kletev. Stopila ji je rahla rdečica v lice, toda maščevanja ji bolnikova psovka ni izzvala. Nasprotno! Novo sočutje je vzbudila ta ostudna beseda v sestrični duši do bolnika. Pustila je svoje delo in storila, kot je bila njena navada.

Stol je primaknila k bolnikovi postelji in sedla kraj nje. V svojo roko je prijala bolnikovo desnico, pogledala mu naravnost v bliskajoče se oči — pogledala z onim mirnim, pa resnim pogledom, ki so ga zmožni le telesno in dušno zdravi ljudje — potem pa pristavila prosoje, a obenem grozeče kot angelj:

»Prisrčno Vas prosim, gospod Frankovič, nikar tako preklinjati. Ne spodobi se za inteligentnega človeka... Pa tudi obupavati nikar! Sicer vemo, da pride konec in pride morda prav kmalu; — tu je bolnik, čeprav si je želel smrti, zadržetal po vsem životu — »toda vedite, da Vas jaz preje ne odpustim, dokler ne bo zavarovana Vaša duša. In to tudi trdno upam, da se zgodi. Zakaj Bog je ljubezen in danes je dan, ki me posebej spominja, da je tudi za Vas izkrmavel na lesu križa. Poglejte tu gor.«

Sestra je vstala, se obrnila proti vratom, potem pa z roko pokazala na sveto razpelo, ki je bilo pribito v jutranjih solnčnih žarkih nad vrati bolnikove sobe. Še je molče pogledala bolnika, ki ji je začuden sledil s svojim pogledom, potem pa je odšla, najbrž v kapelo.

Zopet je ostal sam v sobi. Rana ga je pekla, pod hrbtom je postajalo pekoče, po udih se mu je razlivala čudna vročina, roke so nemirno krillile nad prsmi in iskale počitka, za pestjo in v členkih in senci je ščenelo, oči pa so obvisle na križu. Kolikrat ga je že zagledal v teh dneh, a vselej se je z mrkim spominom obrnil od njega. Zakaj mučne, skoraj ogabne so bile misli, ki mu jih je vzbujal križ.

Toda: »Bog je ljubezen« je rekla sestra. Resnično! Ali niso njegove, na križu s krvjo zalite oči, namerjene v prijazen pogled? Ali niso njegove, od žeje izsušene ustnice pripravljene v prijateljski poljub? Ali ni njegova po ostrem trnju okrvavljena glava nagnjena v zaupen razgovor? Ali niso njegove na križ pribite roke raztegnjene v prisrčen objem?

Toda, če je zgodba o Kristusu in križu le bajka? Če ni le človeštvu simbol one vseobče medsebojne ljubezni, ki polje od vekov v človeških srcih in se stopnjuje od veka do veka?

Težke misli so legle v dušo že itak izmučenega bolnika. Polotile so se ga dušne bridkosti, hujše in silnejše, kot so bile telesne. Kar pozabil je telesnih za nekaj časa. Zakaj spomini so jeli hiteti na dan, spomini na prva mladostna leta, na verno mater, na domačo cerkev, spomini na mladostne sošolce, v katerih veseli družbi je prvič zavrgel vero v Boga, spomini na leta brez vere, spomini na padce, tako številne in grde...

»Toda Bog je ljubezen,« je rekla sestra in križ govori o ljubezni in vzbuja besedo, nekoč davno v neki pridigi zajeto, besedo tako tolažljivo: Skesanega in potr-

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
& E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

tega srca Bog ne zavrže. Četudi bi bili vaši grehi rdeči kot škrlat, beli bodo kot sneg in četudi bi bili številni kot pesek ob morju, pozabljeni bodo ob srčnem kesanju.»

V hudih telesnih bolečinah in še hujših dušnih bridkosti je minul dan velikega petka gospodu Frankoviču. Z nočjo pa se je bridkost še pomnožila in z vso silo raztegnila čez dan velike sobote v novo noč.

Tedaj pa je vstal kakor iz teme v njegovi duši velik sklep. Proti polnoči je zopet pozvonil in, ko je sestra vstopila, jo je nagovoril:

»Sestra, umri bom... Ali morete poklicati hišnega duhovnika?«

Izmučena sestra je prišla bolnikovo roko, potipala žilo in potem odšla. V bolniški pisarni pa je zapel telefon in pol ure pozneje je slonel ob bolniški postelji gospoda Frankoviča hišni kurat. Ni bilo treba rabiti mnogo besed ne enemu in ne drugemu, da so privrele bolniku solze kesanja po licu. Zakaj Bog, ki je ljubezen, mu je ob pogledu na molitve in žrtve sestre Gabrijele omehčal ledeno srce.

In sestra Gabrijele je bila, ki mu je proti jutru zatisnila oči.

Tedaj pa so se oglasili od bližnje farne cerkve v velikonočno jutro zvonovi in čisti glasovi neštetih kraguljčkov in zvončkov je joknilo visoko čez mestne hiše v pomladni zrak v znamenje, da je Kristus vstal od mrtvih.

Pa tudi sestra Gabrijele je vstala od mrtvega bolnika. Izmučena je bila telesno, toda neizmerno radostna v svoji duši. Zakaj zopet je videla na lastne oči, da Kristus ni prišel pogubljati, ampak zveličati, videla, da je Bog v resnici ljubezen. Bleda je odšla po stopnicah, da poišče strežnikov, ki položijo mrtliča na mrtvaški oder, mimogrede pa je še poprej odhitela v bolniško kapelo, da ondi zapoje njena duša Bogu pesem zahvale. Zakaj veselje, ki ga svet ne pozna, ji je zopet naklonilo velikonočno jutro. Aleluja Njemu, ki ljubi svoje izvoljence na svoj način! Montanus.

Sovraštvo in ljubezen.

(Konec.)

Ni slišal. Brez zavesti je ležal na postelji. Prišla je Meta. Vsi so se trudili z bolnikom. Nihče ni mogel govoriti, samo Henrik je mrmral nerazločne besede. Čez četrto uro se je Prek zavedel. Pogledal je Henrika in je grozno zastokal.

»Gospod Prek, dajte mi roko, vse je dobro, vse je dobro!«

Gleda ga, kakor da ga ne razume.

»Prenaglih sem se in sem govoril tako samo v prvi grozi, — saj vam odpustim, — bodite mirni, čisto mirni!«

»Miren!«

Na bolnikovih ustnicah se je prikazal smehljaj.

»Matija — Lena!« je zastokal.

»Tudi ta dva vam bosta odpustila. Ali jima naj rečem in prigovarjam? Ali naj prideta sem?«

Bolnik je prikimal.

»Naj prideta! Kmalu naj prideta!«

Nekaj minut pozneje je bil Henrik na Bukovju.

Lena je krčevito jokala. Nato je vzela

z glave poročni venec in odšla z Matijo in s Henrikom na Zabukovje.

Bolnik jih je pogledal s širokimi očmi, ko so vstopili. Stegnil jim je nasproti roko, ki so jo oni molče prijeli. Nato je padel nazaj in zaprl oči.

Vsi so ganjeni molčali. Ura je bila. In udarila mnogokrat, ko Preka ni bilo več. Lota je pokleknila poleg postelje, Henrik je stopil k nji in ji položil roko na ramo.

Vsi drugi so tiho odšli.

Težko in vroče je ležala njegova roka na njeni rami.

Dvignil se je. Lota je zatisnila očetu eno oko, Henrik drugo. In ležal je tu z zaprtimi očmi in ni ničesar več videl.

Oba živeča pa sta se pogledala.

Majhno je bilo maščevanje!

Da, človeško maščevanje je majhno.

Peljal jo je ven.

Zunaj na hodniku jo je poljubil na čelo.

»Boj je končan, Lota! Sedaj mora biti končno mir!«

* * *

Tri dni nato je bil Julij Prek pokopan. Poleg svojega sina je dobil zadnji počitek. Ne daleč od njega pa je ležal stari Naglič. Tako so bili tudi po smrti sosedi.

Pri pogrebu so stali Bukovčani v polnem številu ob Prekovem grobu. Vaščani pa so videli in spoznali, kako morajo ljudje odpustiti in pozabljati.

Na poti domov je šel Henrik z Loto. Tam zgoraj, pod češnjevim drevom je obstal.

»Lota, v tej težki in resni uri te vprašam tretjič in zadnjič, če hočeš biti moj!« Prestrašila se je in hotela govoriti.

»Ne govori, Lota! Kar hočeš reči proti temu, to ne velja — prav nič več. Vse je bilo že mnogokrat premišljeno, vse je bilo večkrat že strastno povedano. Sam sem že vse premislil, vse povedal. Očetje, ki so se prepirali med seboj, leže tam spodaj; med nama pa ni ničesar, kar bi naju ločilo!«

Črni pajčolan se je ovil okoli nje; mrzlo je bril veter čez polje. Pred njo je ležala pot v tujino, v mrko, težko prihodnost. Poleg nje pa je šel oni, ki ga je ljubila, in ki jo bo lahko rešil vsega trpljenja, in ki jo edini lahko pelje iz te noči na svetlo cesto sreče.

Tedaj je tiho rekla:

»Če me hočeš po vsem tem še imeti — potem bi bila srečna, oh tako srečna!« Ničesar ni rekel, tudi poljubil je ni, samo trdno jo je prijel za roko in jo peljal domov na Bukovje.

* * *

Kaj je dom? — Dom ni prostor, dom ni prijateljstvo, dom ni ljubezen. Kaj je dom? — Doktor Henrik Naglič je premišljeval to, ko je nekega krasnega zgodnjejskega popoldneva stopal proti Bukovju.

Postal je čisto drugačen. Mehki obraz je dobil odločen, moški izraz. V njegovih očeh je ležal oni jasen smehljaj, ki je lasten zrelem, odločnim ljudem, ki so premagali sebe in življenje, oni tihi smehljaj, ki ga imajo oni, ki so mnogo prestali in ki se ničesar preveč ne razveselijo, niti preveč ustrašijo. Postal je tih, zrel, in resen.

Danes je bil spodaj v vasi pri neki revni bolnici. Ko bo prišel domov, ji bo

poslal nekaj živeža, ki ga najbolj nujno potrebuje. Dobro je, če je človek hkrati kmet in zdravnik, potem lahko marsikoga ozdravi.

Henrik Naglič je ljubil svoj novi poklic in je imel v okolici tudi dovolj prilike, da ga je izvrševal. Vendar pa mu je ostalo še nekaj časa, da je bil kmet kakor v prejšnjih časih.

Mladi zdravnik je obstal in gledal na vas. Tam spodaj nima nikakega sovražnika več. Sami prijatelji, sami častilci, samo ljudje, ki so veseli, če govori z njimi. Celo mladi Repar ga pozdravlja.

Neki voz je privozil po poljski cesti. Na njem je sedel Janček in prav černo gledal. Odkar se je bil naselil Henrik zopet kot gospodar na Bukovju, je Janček vzel v najem Zabukovje z vsemi njivami.

»No, Janček, ali greš na polje?«

Zagodrnjal je.

»Prav brez potrebe! Dovolj ljudi je na polju, in če pride kaj več gostov na Zabukovje, pa je samo Matija za postrežbo. To res ni pravilno postopanje.«

»Zakaj pa potem greš na polje, če si doma tako zelo potreben?«

»Zakaj?! Zvito vprašanje! Kdo pa bo zmeraj gledal ženske obraze in poslušal godranje.«

»Aha! Tvoja žena —.«

Nastal je molk. Henrik se je tiho smejal, dočim je delal Janček vedno bolj temen obraz.

»Da, moja žena! Saj je čisto dobra in pametna, — ampak jaz tudi. In pijem tudi ne; samo zabavam se z gosti. No, in krmar to mora. Ona me pa vedno in vedno podi na polje.«

»Povej Janček, ali nisi tožil zadnje čase o bolečinah v glavi?«

»Da, saj jih tudi imam.«

»No vidiš, potem ti bo to bivanje v prostem zraku prav dobro delo.«

»Hi!«

Janček je udaril konja z bičem in je hitro odpeljal.

Mladi zdravnik je smehljajoč se gledal za njim. Janček je bil še vedno dober in vesel človek. Da pa ima oblast v hiši, tega bi pa ne mogel nihče trditi. Pa mogoče tudi ni škodovalo.

Lena je bila kljub svoji odločnosti v svojega moža tako zaljubljena, kakor je more biti kaka žena. Gospodarila sta prav dobro. Ne bo dolgo, in Janček bo že lahko kupil Zabukovje. Potem bodo končnoveljavno uničene sanje starega Preka, da bi se obe posestvi združili.

V daljavi se je prikazala velika postava. Bil je oskrbnik. Ko je prevzel njegov sin Janček gospodarstvo, se je preselil z njim na Zabukovje. Toda čez osem dni se je vrnil na Bukovje. Polastilo se ga je domotožje. Ni se mogel privaditi na novo stanovanje, na nove gospodarske prostore in najmanj pa na nova polja. In zopet je izpregovoril pomenljive besede: »Star maček ne gre od hiše« in ostal je oskrbnik na Bukovju, kjer je prebil vse svoje življenje. Samo včasih zvečer je šel na Zabukovje in je dal svojemu sinu »nekaj zaslužiti.«

Mladi doktor se je približal Bukovju. Jančkovo številno potomstvo se je igralo (Dalje glej na naslednji strani spodaj)

OD DANES IN VČERAJ

KAJ SE ŽENSKAM NA MOŠKIH IN MOŠKIM NA ŽENSKAH BOLJ DOPADE.

Neki francoski časopis je vprašal svoje bravke in bravce, katero lastnost na svojem bodočem možu, oziroma ženi najbolj cenijo. Ženske so se izrekle v prvi vrsti za inteligenco s 44.698 glasovi; 42.654 glasov je prišlo na domačnost, 31.993 na dobro srce, 28.913 na veselje do dela, 27.296 nazvestobno, 24.083 na trdno voljo, 18.080 na poštenost. Moški so se s 35.905 glasovi odločili za domačnost, 31.920 se je najbolj dopadla ljubezen matere do otrok, 30.546 jih je reklo, da je najlepša ženska lastnost zvestoba, 27.013 jih je bilo za dobro srce, 17.152 za vdanost napram soprogu in 16.292 za inteligenco. Časopis je vprašal tudi, katera napaka na bodočem spremljevalcu skozi življenje je najgrša. 55.553 žensk je izjavilo, da je požrešnost in zapravljjanje najgrša moška lastnost, 50.106 norčevanje, 25.705 sitnost, če hoče biti moški zmeraj doma. 65.876 moških se je izreklo proti lišpanju in gizdavosti, 34.490 proti požrešnosti in 22.892 proti radovednosti.

NOVI DENKLE.

Pred kratkim smo poročali o münster-skem morivcu, ki je ljudi pobijal in njih meso prodajal. Podobnim umorom so prišli

na cesti in tudi njegov edini triletni sinček je bil zraven. Njegov edinec! Deček mu je vriskajoč pritekel nasproti in Henrik ga je nežno dvignil na svoje roke.

Skozi okno na Zabukovju je gledal stari Matija. Bil je izjemoma sedaj tu, sedaj tam, kjer so ga baš potrebovali. Med vsemi pa mu je bil še vedno najljubši Henrik. Vsako leto pred žetvijo je obiskal svojo Lizo. In vsako leto o Božiču je dobil od nje pismo. In ko je postal star, ga je minila vsa grenkoba in bil je zadovoljen s svojo usodo.

Tam na vratih Bukovja se je pojavila gospa Lota in Henrik je šel z dečkom k njej ter je dal roko svoji mladi ženi. Jata ptic-selivk je plula nad njima, tja v tujino.

>Ali vidiš ptice? Kmalu bo zima.<

>Veselim se že zime,< je odgovorila preprosto.

Razumela sta se. Potegnil jo je za roko na dvorišče. Hiša je bila na novo pobarvana in nad vrati je bila vdelana plošča, ki je še čakala na napis.

Henrik je pokazal na desko in rekel:

>Veš, kaj bom dal tu napisati?<

Vprašujoče ga je pogledala in on ji je gledal resno, toda z globoko ljubeznijo v lepe oči ter rekel počasi, z ono tiho svečanostjo, s katero se izgovarja težko pridobljena življenska modrost:

>Dom je mir!<

sedaj na sled v moravskem mestu Trebiču. Leta 1919 sta izginila tam dva imovita brata Policki. Mislili so, da sta se izselila v Ameriko. Pred par dnevi je pa krovec Dvoraček pripovedoval v pijanosti sinu enega Polickija, da sta bila brata umorjena. Nato so ga zaprli in v zaporu je priznal, da ju je s pomočjo čevljarja Fejka ubil na svojem stanovanju s sekuro. Vedel je, da sta vse svoje premoženje v banki dvignila. Fejk je svoje sokrivdo tajil in je trdil, da sta morivca Dvoraček in njegova žena. Kot prostor, kjer sta bila umorjena brata pokopana, je označil kraj pri nekem mlinu. Tekom zasliševanja je Dvoraček priznal, da je poleg bratov Policki umoril še štiri poljske žide in osemnajstletno židinjco. V mestu niso nič sumili, ker so židje po kupčijskih poslih zmeraj okoli potovali. Prekopali in prebrskali so ves mlin, pa niso nič dobili. Nato je začel Dvoraček tajiti in je rekel, da si je vse skupaj izmislil. A slednjič so le izkopali dve trupli; bila sta umorjena dva brata. O ostalih petih pa ni bilo ne duha ne sluha. Fejk trdi, da jih je Dvoraček ssekal, dal v sode in jih v sosesčini skril. Ko so ljudje brali o Denkeju in njegovih grozodejstvih, se je tudi po Trebiču in okolici raznesla govorica, da je Dvoraček s človeškim mesom trgoval. Povojne razmere so pa res strašne!

SVETOVNI VIŠINSKI REKORD.

Z aeroplanom se je doslej dvignil najvišje Francoz Sadi Lecoq in sicer 11.145 metrov. Te dni ga je pa prekosil ameriški letalski poročnik Mac Ready z višino 12.494 metrov. Pred 20 leti so se dvignili 150 metrov visokol

TISKARSKI STROJ.

V Würzburgu na Nemškem so napravili stroj za tiskanje časopisov in knjig, ki je 20 metrov visok. Vsak dan natisne lahko beriva v širini pol metra in dolžini 126 kilometrov; od Ljubljane do Zagreba je 110 kilometrov.

MODROCE ZIMNICE, POSTELJNE MREŽE in tapetniške izdelke prodaja najceneje Rudolf RADOVAN, tapetnik, Ljubljana, Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

BOLNI PRAŠICI in JALOVE KRAVE

so največja skrb živinorejca. Od bolnih živali ni dohodka in škoda je neizogibna! Zato imejte vedno doma Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev in Bosulin s svečice zoper kužno jalovost krav in telic z živinozdravniškimi navodili! Zdravilni prašek zoper obolenje prašičev 12 Din, Bosulin 30 Din. Če pošljete denar naprej v pismu, poštnine prosto — samo od izdelovalca lekarnarja HOČEVAR, Vrhnika. 2328

Našim rodbinam
priporočamo našo pravo domačo
Kolinsko cikorijo
izvrsten pridatek za kavo.

Zoper slabo prebavo,

bledico in oslabelost naročajte HOČEVARJEVO AROMATIZIRANO ŽELEZNO TINKTURO — po 20 Din steklenic — številne zahvale na razpolago! Po pošti od 3 steklenic dalje samo od izdelovalca lekarnarja HOČEVARJA, VRHNIKA.

Krepkega mladeniča

v starosti nad 15 let, s primerno šolsko naobrazbo, lepega vedenja, poštenih staršev, ki ima veselje do trgovine, sprejme takoj trdka LEVSTEK & OBLAK, veletrgovina z meš. blagom na Rakeku.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Najboljše dušičnato gnojilo

za vse zemlje in vse rastline je

»ČILSKI SOLITER«

ki ga oddaja »Kmetijska družba« v Ljubljani — »Tovarnica kemič. izdelkov« v Hrastniku — Anton Tonec v Mariboru — in drugi gospodarski zavodi in trgovci z umetnimi gnojili. Vsa pojasnila o pravilni uporabi tega gnojila in o gnojenju sploh nudi brezplačno

»PODDELEGACIJA PROIZVAJALCEV ČILSKEGA SOLITRA V LJUBLJANI«, GRUBARJEVO NABREZJE 16.

Samo 250 Din

za zelo trpežen gumijev dežni plašč

Isti boljše vrste 295 Din, najfinjši 460 Din se dobivajo v Prvi gorenjski razpošiljalni

Jvan Šavnik, Kranj 5001.

Iskate vžgati vzorce blaga za obleke in novi cenik!

Pozor! Ali že veste, Pozor!

da se

trgovina Marija Rogelj

sedaj nahaja na

Sv. Petra cesti št. 26

poleg Kolodvjske ulice?

Priporoča svojo krasno spom. vdanako zalogo štof, cajgov, kloba, c. irja, oksfor, delena, kambrika, šifona, bele in ujava koteni, platna za rjuhe, dalje moško in ž. nako perilo svilene jumperje, krasne rute in ker. e, kravate, nogavice, pavolo in drobnarije. Povsod se jav. govori, da se pri meni dobro in najceneje dobi. Marija Rogelj.

KI SO POSKUSILI ENKRAT,
KUPUJEJO ODSLEJ

ANGLEŠKI LIV. KOKS IN
ANGL. KOVAŠKI PREMAG

VEDNO IN SAMO
LE PRITVRDKI

D. ČEBIN
LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA 1

KER SO BILI PRI TEJ
TVRDKI POSTREŽENI

NAJBOLJE IN!
NAJCENEJE!

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite edino le pri **LUD. BARAGA**, Šelenburgova ul. 6

Ia. Amerika

se imenuje fina ružava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mesni trg 10.

Najlepše velikonočno darilo

Samo 300 Din franko na dom. Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija, snežno bela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

Kovinska industrija INŽ. J. & H. BUHL, Maribor, S.H.S.

Posode držijo in to gornja vrsta od leve na desno po č. 2 1/2, 1 1/2, in 1 1/4, litra in spodnja vrsta po č. 1, 1 1/2, 1 1/4, litra, ponev ima 20 cm premera. Naročite takoj, ker ne vemo, ako nam bodo razmere dovolile, vzdržati trajno to ugodno ponudbo. Cenik brezplačno. Inzerat priložite. Ako ne ugaša se vzame radevolje nazaj.

Koliko stara hoče biti žena

odloči ona sama s tem, da svoj obraz neguje ali zanemari. Žena ostane vedno mlada, ako rabi **Fellerjevo ELSA-OBRAZNO POMADO**, ki stori kožo v najkrajšem času belo, mehko, nežno in čisto. Za racionalno nego las naj se uporablja **Elsa-pomada** za lasel. Enako moški, ki nečejo biti plešasti! Za poskus 2 lončka za 36 Din, ako se pošlje denar naprej, ali pa 46 Din po povzetju od lekarnarja **EUGEN V. FELLER** v Stubič Douji, Elsa trg 16 — Hrvatska. 7045

Najboljši
šivalni stroj je edino le
Josip Petelinc-a

marka
Gritzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Prašerskega
pomnika, ob vodi
Posk v vazenju brezplačno. Velikonočna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliki Telefon 913 Na malo

FABIANI & JURJEVEC

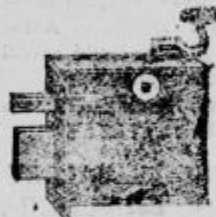
LJUBLJANA :: Stritarjeva ulica št. 5.

Priporočava se slavnemu občinstvu pri nakupu **BLAGA za OBLEKE**. Največja izbira svilenih RUT in ŠERP. — Postrežba solidna ter nizke cene.

Belo platno

trpežno „Tret“ m 12 Din, močno „Sava“ 12 Din, Slovensko platno zelo močno 12 Din, tina „Boograd“ tkanina 17 Din, zelo fine tkanine „Gorič“ za srajce 19 Din, posebno fini natural sidon 22 cm 22 Din, raspoložila veletrgovina R. Stermečki, Celje št. 19. Ilustrirani cenik s čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoni, vporočila ankna, kamarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride s vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vojnega. Naročila čez 500 Din poštnine prosto. — Trgovci enross cene.

Velezaloga dalmat. cementa „Titan“, karbids, železa, okovja, kuhinjske posode, tehtnic itd. po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah

samo pri **BREZNIK & FRITSCH** trgovina z železnino, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7. Zahtevajte ponudbe, da se prepričate o nizkih cenah!

Cene padle! Kje ???

V modni in manufakturni trgovini

F. in I. Goričar „Pri Ivanki“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

katera je dobila zelo veliko izbiro modnega **BLAGA** za moške in ženske obleke, kotenine, celofanov, oxfordov, svilenih, delenastih in kambrikatih rut. Izgotovljene otroške obleke za dečke in deklice, predpasnike, najmodernejše moške srajce itd. po neverjetno nizkih cenah.

Pridite in prepričajte se!

**ZAJČEK DOBRO VE,
DA JE NAJLEPŠE
VELIKONOČNO DARILO**

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnega čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnega čekovnega urada v Zagrebu št. 30.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškim bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.